

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ECONOMICS

**НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ПРВОГ ЦИКЛУСА СТУДИЈА НА ЕКОНОМСКОМ ФАКУЛТЕТУ
УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ**

**СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ
„ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА“
2018. ГОДИНА**

**ИЗМЈЕНА И ДОПУНА НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ПО ОСНОВУ ОДЛУКЕ СЕНАТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ Број 02/04 -3.1453 –11/24 Од 04.07.2024. ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
1. НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА – СТУДИЈА ПРВОГ ЦИКЛУСА	5
1.1. УТЕМЕЉЕНОСТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА.....	6
1.2. СТРУКТУРА ИЗМЈЕЊЕНОГ И ДОПУЊЕНОГ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА	6
1.3. СВРХА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА.....	9
2. МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА	10
3. НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ.....	10
4. ВРСТА СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА.....	10
4.1. ВРСТЕ СТУДИЈА	10
4.2. ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА	10
4.3. ИЗЛАЗНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ СТУДЕНАТА (LEARNING OUTCOMES, ЕНГЛ.).....	11
4.4. МАТРИЦА ИСХОДА УЧЕЊА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА – КВАЛИФИКАЦИЈЕ КОЈЕ СТУДЕНТИ СТИЧУ: ДОДАТАК ДИПЛОМИ	12
4.5. ЗАНИМАЊА КОЈЕ ЋЕ МОЋИ ОБАВЉАТИ СТУДЕНТИ ПО ЗАВРШЕТКУ СТУДИЈА.....	12
5. АКАДЕМСКИ НАЗИВ	12
6. УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ.....	13
7. ЛИСТА ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА.....	14
7.1. ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ПРЕДМЕТА НА СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ	15
ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА	15
7.2. МАТРИЦА ИСХОДА УЧЕЊА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА – ИСХОДИ УЧЕЊА ПОЈЕДИНИХ ПРЕДМЕТА	20
7.3. ОПИСИ, ОДНОСНО СПЕЦИФИКАЦИЈЕ ПРЕДМЕТА (КЊИГА ПРЕДМЕТА)	21
8. НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА	22
8.1. НАЧИН ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА – ТРАДИЦИОНАЛНО	22
8.2. НЕПОСРЕДНА НАСТАВА	22
8.3. САМОСТАЛНИ РАД СТУДЕНТА	25
8.4. ОЦЕЊИВАЊЕ СТУДЕНТА.....	28
9. БОДОВНА ВРИЈЕДНОСТ ПРЕДМЕТА У СКЛАДУ СА ЕВРОПСКИМ СИСТЕМОМ ПРЕНОСА БОДОВА – ECTS	30
10. ПРЕДВИЂЕНИ БРОЈ САТИ ЗА ПОЈЕДИНЕ ПРЕДМЕТЕ	32
11. КРИТЕРИЈИ И УСЛОВИ ПРЕНОСА ECTS БОДОВА	34
12. ДОКАЗ О ПОДУДАРНОСТИ	34
13. ПРЕДУСЛОВИ ЗА УПИС ПОЈЕДИНИХ ПРЕДМЕТА	35
14. НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	35
15. КРИТЕРИЈИ И НАЧИНИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА.....	35
16. УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	36
17. ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА	36

Увод

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је високошколска институција у саставу Универзитета у Бањој Луци чија је основна дјелатност научно-наставни и научноистраживачки рад. Економски факултет у Бањој Луци основан је Рјешењем Скупштине општине Бања Лука, број: 01-012/75 од 06.02.1975. године. Економски факултет се развио из Одјељења Економског факултета у Сарајеву, које је почело с радом 01.11.1974. године. Економски факултет посједује све неопходне дозволе за рад и у потпуности испуњавања услове прописане Законом (Рјешење о утврђивању услова за почетак рада високоакадемске установе, број рјешења 07.1-4462/07 од 02.07.2007. године; Рјешење о упису у судски регистар, број рјешења 1-587-00 од 13.09.2007. године и Дозволу за рад, број дозволе 07.23/602-3900/09, од 22. 06. 2009. године). Универзитет у Бањој Луци је 2013. године акредитован и уписан у Регистар високошколских установа који се води код Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета Републике Српске. Универзитет у Бањој Луци данас има 17 факултета са 58 студијских програма I циклуса студија, 65 програма II циклуса и девет студијских програма III циклуса студија.

Наставу изводи 811 наставника и сарадника у пуном радном односу. Поред њих, на Универзитету је ангажовано 170 наставника у допунском радном односу, 168 гостујућих професора из иностранства и 121 стручни сарадник за потребе реализације клиничке праксе. Административно-техничку подршку пружа 559 службеника.

Тренутно на Универзитету студира 14.699 студената из свих крајева Републике Српске, али и из иностранства. До сада је дипломе основних студија стекло 31.500 студената, 350 студената мастер студија, 1.150 магистара и 645 доктора наука.

Мисија Економског факултета је едукација и оспособљавање високообразовног академског и стручног кадра, развој тржишно оријентисаних компетенција студената¹, као и научноистраживачки рад и сарадња на државном, регионалном и међународном нивоу са научноистраживачким институцијама, владиним и невладиним институцијама и привредом.

Визија Економског факултета:

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је модеран, развијен, прогресиван и отворен факултет који представља главну окосницу економског развоја Републике Српске.

Главни циљ Економског факултета Универзитета у Бањој Луци је да постане лидер из области високог образовања и научноистраживачког рада у оквирима Републике Српске и Босне Херцеговине, и шире, у регионалном контексту.

Специфични циљеви Економског факултета Универзитета у Бањој Луци су:

1. континуирано унапређење квалитета наставног процеса на I, II и III циклусу студија, усклађеног са захтјевима реалног сектора и принципима болоњског процеса;
2. побољшање компетенција наставног и сарадничког особља и излазних компетенција студената сталним иновацијама у наставном процесу и научноистраживачком раду и учествовањем у међународним пројектима;
3. јачање међународне сарадње и позиције Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у иностранству.

Актуелни наставни план и програм *Економија и пословно управљање* лиценциран је 17.11.2014. године и почетком академске 2017/2018. године, уписали смо студенте четврте године студија на четири одсјека. Након бројних анализа, укључујући усвојени Самоевалуациони извјештај 2017. године, редовно усвајаних годишњих извјештаја и годишњих планова рада Економског факултета у периоду од 2012. године до 2016. године, спроведене анкете међу студентима о разлозима уписа на Економски факултет Универзитета у Бањој Луци, крајем децембра 2016. године на узорку од 109

¹ У даљем тексту користићемо термине студент, кандидат, наставник, менаџер и остале стручне термине као родно неутралне термине који се односе и на женски и на мушки род (прим. аут.).

студенткиња и студената I године студија, анализе тржишта рада и потреба реалног сектора, на основу редовних контаката с ИТ (Информационе технологије) Кластером Бања Лука, чији је Економски факултет суоснивач и ИТ компанијама, Привредном комором Републике Српске, Градском развојном агенцијом Бања Лука и анализом тржишта рада, донијели смо одлуку о покретању новог студијског програма *Пословна информатика*.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци лидер је у Републици Српској по квалитету својих студијских програма, наставног особља и излазних профила студената. Дипломирани студенти Економског факултета Универзитета у Бањој Луци данас су генерални директори банака, осигуравајућих друштава, микрокредитних институција, менаџери у приватним и јавним малим, средњим и великим предузећима, главни ревизори, водеће рачуновође, економски аналитичари, стручњаци за међународну економију, маркетинг, менаџмент и предузетништво. У посљедње двије деценије нашем дипломом могли су се поносити предсједник Републике Српске, премијери, министри, вицевернери.

Посебну пажњу посвећујемо студентском предузетништву. Као резултат систематског рада професора, асистената, истраживача и студената кроз рад [Центра за пројектни менаџмент и предузетништво Економског факултета](#) и Центра за предузетништво и ревитализацију предузећа Економског факултета, у сарадњи са инсититуцијама предузетничке инфраструктуре Универзитета у Бањој Луци - УНИ БЛ (Универзитетски предузетнички центар и Иновациони центар Бања Лука, чији је један од оснивача Универзитет), у посљедње четири године покренуто је десетак старт ап предузећа од стране наших студената, углавном из области дигиталног маркетинга и ИТ-а. Управо је раст интереса за високообразованим стручњацима из области пословне информатике и информационих технологија у Републици Српској, али и у цијелом региону западног Балкана, био сигнал за израду новог плана и програма.

Анализом тржишта рада у Србији, у којој је актуелно неколико студијских програма из области пословне информатике, можемо закључити да је профил дипломаца дипломираних економиста – пословних информатичара препознат од стране тржишта рада у Србији као мање технички компетентан од инжењера електротехнике – смијер рачунарство, инжењера организационих наука – смијер ИСТ, као и дипломираних информатичара (ПМФ), али да су далеко боље позиционирани у пословима повезаним са познавањем пословних процеса, пословном аналитиком, анализом података и пословном интелигенцијом, увођењем интегрисаних пословних рјешења (ERP, CRM и слично), као и менаџерским и организационим пословима у ИТ компанијама, али и ИТ одјељењима других предузећа. Такође, сви дипломирани студенти одмах проналазе посао, што је случај и на тржишту рада у БиХ, гдје влада велика тражња за овим профилем стручњака.

Студенти са дипломом Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, са изграђеним компетенцијама и међународно признатом дипломом (велики број наших студената наставио је школовање на студијима II и III циклуса студија у Аустрији, Њемачкој, Великој Британији, Мађарској, Италији, Канади, Сједињеним Америчким Државама, Србији, Црној Гори, Хрватској, Словенији и другим земљама, према евиденцији Студентске службе Економског факултета Универзитета у Бањој Луци) могу се запослити у јавном сектору, пословном нефинансијском и финансијском сектору, самозапошљавањем и запошљавањем у трећем сектору. Диплома Економског факултета Универзитета у Бањој Луци је бренд. То потврђују и дипломирани економисти, мастери економије, магистри економских наука и доктори економских наука који обављају високе државничке дужности у Републици Српској и Босни и Херцеговини, али и управљају финансијским институцијама, институцијама Владе Републике Српске, те јавним и приватним предузећима. Потребе тржишта рада су били наш главни покретач у изради новог наставног плана и програма *Пословна информатика*. Сама израда новог наставног плана и програма била је у складу са европским Стандардима и смјерницама за обезбјеђивање квалитета у Европском простору високог образовања (ENQA, 2015), уз активно учешће запослених релевантих стручњака Универзитета у Бањој Луци, Привредне коморе Републике Српске, ИТ компанија Lanaco и DVC Solutions из Бања Луке и студената првог и другог циклуса студија Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.

1. НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА – СТУДИЈА ПРВОГ ЦИКЛУСА

Студиј Економског факултета на I циклусу студија већ се организује на студијском програму: *Економија и пословно управљање*.

Студијски програм под називом *Пословна информатика* је други студијски програм Економског факултета Универзитета у Бањој Луци који ће се имплементирати паралелно уз постојећи студијски програм, уз обезбијеђену проходност студената на оба студијска програма. Студијски програм *Пословна информатика* нема одсјеке и смјерове.

Циљеви студијског програма су образовање студената будућих дипломираних економиста овог студијског програма за:

- Разумијевање основних микроекономских и макроекономских теорија и законитости за анализу и оптимизацију економских процеса;
- Процјењивање користи, трошкова и ризика с којима се сусрећу учесници у пословању на домаћем и међународном тржишту;
- Анализирање и предвиђање ефеката примјењених мјера економске политике на конкурентност и одрживи привредни развој;
- Квалитативно и квантитативно анализирање модела понашања потрошача за оцјену и предвиђање тржишне тражње;
- Обављање менаџерских функција и анализа пословних процеса за стратегијско и оперативно одлучивање;
- Припремање и анализирање финансијских извјештаја и вредновање финансијских ефеката различитих пословних одлука;
- Анализирање, дизајнирање и оптимизирање пословних процеса користећи савремене методологије, технологије и алате;
- Систематично уочавање, анализирање и искориштавање пословних прилика у условима неизвјесности и ризика, креирање одрживих и иновативних пословних модела;
- Примјењивање информационо-комуникационих технологија у рјешавању специфичних пословних изазова и управљање развојем и имплементацијом пројеката;
- Имплементирање процеса дигиталне трансформације пословања, критичко преиспитивање и вредновање технолошких трендова и њиховог утицаја на организационе промјене;
- Критичко анализирање, вредновање и синтетизовање теоријских знања те примјена стечених знања и вјештина.

Ови циљеви обухватају широк спектар квалификација које студенти треба да стекну и развију током студија омогућавајући им да ефикасно функционишу у различитим секторима економије и информатике.

Пошто се ради о основном академском додипломском студију на Економском факултету, циљ студијског програма је образовање стручњака чије ће компетенције бити и општег карактера, са широким и свестраним увидом у академска знања и практичне послове у оквиру економије, али са нагласком на компетенције, знања и вјештине из области уже научне области Пословна информатика.

Функционално гледано, циљ студијског програма је да студентима Економског факултета Универзитета у Бањој Луци понуди базична знања, представи концепције и специфичне алатке савременог маркетиншког истраживања тржишта, креирања, планирања, остваривања, праћења и контроле економских и пословно-информатичких феномена и проблема. С друге стране, циљ програма је да студентима пружи неопходне компетенције, знања и вјештина за обављање економских и пословно-информатичких послова у предузећима, профитним и непрофитним организацијама, као и у органима јавног сектора и институцијама, како у домаћим, тако и у међународним размјерама. Програм обезбјеђује потребна теоријска и примјењена знања, компетенције и вјештине које дипломираном студенту омогућавају да самостално анализирају и рјешавају проблеме из области економије,

пословног управљања и пословно-информатичке проблематике. Програм нуди широко образовање и обучавање студената у аналитичким вјештинама за ефикасно и одговорно доношење одлука, како на макронивоу, тако и на микронивоу. Овако конципиран студијски програм студентима пружа могућност избора различитих видова запослења укључујући samozапослење, тражених занимања и изазовних каријера.

Пошто се ради о усмјереном студијском програму, завршавањем првог циклуса студенти се могу определијелити за наставак свог образовања кроз додатно фокусиран студијски програм другог циклуса (мастер), или да се определијеле за процес самооспособљавања и грађења каријере стицањем конкретног пословног искуства.

Посебно истичемо значај да се код студената развије друштвено одговорно понашање и да при рјешавању економских и пословно-информатичких проблема уважавају друштвена, политичка као и еколошка питања, што је у потпуности у сагласности са овим студијским програмо, као и савременим друштвено-економским кретањима у предузетничком друштву знања, то јест такозваном дигиталном друштву XXI вијека.

1.1. Утемељеност студијског програма

Студијски програм I циклуса студија *Пословна информатика* утемељен је на:

- Закону о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12. и 108/13);
- Статуту Универзитета у Бањој Луци, Статуту Економског факултета Универзитета у Бањој Луци и на другим нормативно-правним документима ових установа;
- Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци;
- Правилима студирања на III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци;
- Правилнику о ванредном студију Универзитета у Бањој Луци;
- Магна карти: Magna Charta Universitatum;
- Болоњској декларацији: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education convened in Bologna on the 19th of June 1999;
- Прашком комуникеу: Towards the European Higher Education Area – Communiqué of the meeting of European ministers in charge of higher Education, Prague on 19th of May 2001;
- Сорбонској декларацији: Joint declaration on harmonisation of the architecture of the European higher education system (Sorbone, Paris, 25th of May, 1998);
- Изјави из Саламанке: Message from the Salamanca Convention of European Higher Education Institutions;
- Оквиру за високоакадемске квалификације у Босни и Херцеговини: Bosnia and Herzegovina (BiH) higher education qualification framework;
- Оквиру квалификација у европском простору високог образовања (QF EHEA);
- Европском оквиру квалификација за цјеложивотно учење (EQF);
- Конвенцији о признавању квалификација у области високог образовања у европском региону (Лисабонска конвенција);
- Стандардима и смјерницама за осигурање квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)
- Студијским програмима на простору бивше Југославије и шире.

1.2. Структура измјењеног и допуњеног студијског програма

Студијски програм основних академских студија *Пословна информатика* траје четири студијске године и има 240 ECTS бодова. Ријеч је о јединственом и сложеном студијском програму, који је креиран у складу с најновијим достигнућима економске и информатичке науке, савременом праксом реномираних факултета у Европи и свијету, као и потребама наше привреде и друштва. Студијски

програм је дефинисан тако да буде цјеловит, свеобухватан и усаглашен са другим студијским програмима Факултета (на студијама I, II и III циклуса) према моделу 4 + 1 + 3.

Програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему у систему високог образовања. Циљеви студијског програма, исходи учења, знања и вјештине, који се његовим савладавањем стичу, прецизно су одређени и усклађени са стратешким одређењима Универзитета у Бањој Луци, као и стратешким циљевима Економског факултета.

Прве двије године студија студијског програма *Пословна информатика* на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци су углавном подударају са структуром студијског програма *Економија и пословно управљање* (разликују се у два обавезна предмета те изборном предмету) и дају основна знања, вјештине и компетенције намијењене дипломираним економистима. Трећа и четврта година студија је специјалистичког и уско-специјалистичког карактера и намијењена је изучавању појединих стручних дисциплина из уже научне области Пословна информатика и са њом сродних научних области и пружају ускостручна знања, вјештине и способности намијењене профилима самог студијског програма.

Потреба за измјенама и допунама постојећег студијског програма је проистекла из настојања да се изврши усклађивање са важећим законским прописима и смјерницама Стандарда за акредитацију студијских програма у мјери у којој је то тренутно могуће уважавајући доступност и степен научне образованости ангажованог наставног особља на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци те расположивости наставног особља других чланица Универзитета у Бањој Луци ради укључивања у извођење наставног процеса на Економском факултету. Превасходно, сврха измјена које се предлажу овим Елаборатом јесте унапређење процеса преноса знања те обезбјеђење логичног слиједа наставног садржаја од нижих ка вишим годинама студија чиме ће се омогућити боља припремљеност и повећати способност и знања студената да квалитетно и успјешно савладају знања у оквиру предмета предвиђених на вишим годинама студија.

С циљем унапређења наставног плана и програма студијског програма *Пословна информатика* те подизања квалитета студијског програма, извршене су извјесне измјене позиција наставних предмета у односу на првобитни Наставни план и програм. Извршене измјене су у складу чланом 26. Закона о високом образовању те, у одређеној мјери, са смјерницама датим у актуелном документу Стандарди за акредитацију студијског програма првог и другог циклуса студија Агенције за високо образовање Републике Српске. У измјењеној и допуњеној структури наставног плана и програма студијског програма *Пословна информатика* посебно се истиче неколико измјена које ће се у наставку поменути.

Предмет *Системи пословне интелигенције* је због своје сложености пребачен на четврту годину јер је, по мишљењу стручне комисије која је формирана за потребе давања препорука, за овај предмет важно да студенти имају одслушан предмет *Базе податка* који се слуша на трећој години. Осим тога, због своје користи за студенте у домену испуњења 4, 9. и 10. исхода учења студијског програма, овај предмет је постао обавезни умјесто ранијег статуса изборног предмета.

Предмет *Управљање пословним процесима и Интегрисана софтверска рјешења* су замијенили мјесто тј. прво се изучава *Управљање пословним процесима* на трећој години јер је резимијевање пословних процеса и њихово моделовање предуслов за успјешно разумијевање процеса интеграције софтверског рјешења. Једна од основних користи увођења глобалних интегрисаних пословних софтверских рјешења као што је нпр. SAP је оптимизација пословних процеса као резултат увођења поменутог рјешења. Сходно томе, ова измјена је од посебне важности код постизања 9. и 10. исхода учења студијског програма а задовољава се и логичност тока образовања по годинама студија.

На трећој и четвртој години студија се уводе два нова предмета из домена дигиталне трансформације, и то: *Дигиталне технологије и дигитални пословни модели* и *Дигитална трансформација пословања*. Оба предмета се уводе с циљем оспособљавања студената за разумијевање и реализацију процеса дигиталне трансформације пословања, како је дефинисано 10. исходом учења студијског програма.

С циљем задовољења стандарда 2.3.23. за акредитацију студијских програма на првом и другом циклусу студија Агенције за високо образовања Републике Српске, повећан је број изборних предмета,

поштујући критеријум да су изборни предмети из исте уже научне области и да по сваком изборном предмету, студенти бирају један од два понуђена предмета. Измјенама студијског програма изборни предмети из уже научне области Пословна информатика су: *Пројектовање информационих система, Управљачки информациони системи, Системи за управљање знањем, Информациони системи за подршку пословном планирању, Системи управљања односима са купцима и Пословна аналитика*. Поменути предмети имају директан утицај на 9. и 10. исход учења студијског програма. Изборни предмети из уже научне области Менаџмент су *Менаџмент пројеката и Пројектни менаџмент у информационим технологијама*, а из уже научне области Маркетинг су *Дигитални маркетинг и Истраживање и управљање маркетингом*. Поменути изборни предмети имају утицај на 4, 5. и 9. исход учења студијског програма.

Смјернице Стандарда за акредитацију студијских програма на првом и другом циклусу студија Агенције за високо образовање Републике Српске захтијевају да у структури наставног плана и програма изборни предмети студијског програма првог циклуса студија, у односу на укупан број ECTS бодова (240 ECTS бодова), буду заступљени најмање 20%. У ту сврху повећан је број изборних предмета тако да је дефинисано 7 изборних предмета, који припадају углавном групи *уско-стручних и стручно-апликативних предмета*. Изборним предметима је додјељено укупно 39 ECTS бодова чиме је осигуран удио изборних предмета у укупном броју ECTS бодова студијског програма првог циклуса студија (240 ECTS бодова) од 16.25% .

Како сугеришу смјернице Стандарда за акредитацију студијских програма на првом и другом циклусу студија стручна пракса на име које се додјељује 3 ECTS бода се сматра обавезном на посљедњој години студија. С обзиром да је препозната важност стицања практичних искустава за студенте, Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је раније предвидио као обавезну стручну праксу не само на посљедњој години студија већ и на трећој години студија (шести семестар). Међутим, ради усаглашавања са обавезујућим минималним износом ECTS бодова прописаним наведеним смјерницама, извршена је прерасподјела додјељених ECTS бодова а како би се обезбиједило начело 30 ECTS бодова по семестру. Ради усклађивања предвиђеног фонда часова наставног процеса предвиђена су 4 часа стручне праксе седмично током шестог, седмог и осмог семестра (током 13 седмица по семестру).

Осим тога, предложене измјене су усмјерене ка задовољавању присутности одговарајућих предмета у одговарајућим пропорцијама према смјерницама Стандарда. У оквиру предложене структуре студијског програма, у групу **основни предмети**, сврставају се сљедећи предмети: *Основи економије, Економика предузећа, Микроекономија, Основи статистичке анализе, Финансијско рачуноводство, Менаџмент, Макроекономија, Међународни економски односи, Финансијска математика, Монетарне и јавне финансије, Маркетинг и Економско-математички модели и методе*. У групу **стручни предмети**, сврставају се сљедећи предмети: *Пословна информатика, Финансијски менаџмент, Предузетништво и иновације, Менаџмент људских ресурса, Електронско пословање, Стратегијски менаџмент/Организација пословних система, Менаџмент пројеката/Пројектни менаџмент у информационим технологијама те Дигитални маркетинг/Истраживање и управљање маркетингом*. Поред обавезне стручне праксе, у групу **уско-стручни и стручно-апликативни предмети**, сврставају се сљедећи предмети: *Методологије развоја софтвера, Пројектовање пословних информационих система/ Информациони системи за подршку пословном планирању, Дигиталне технологије и дигитални пословни модели, Системи пословне интелигенције, Дигитална трансформација пословања, Системи управљања односима са купцима/Пословна аналитика, Интегрисана пословна софтверска рјешења, Системи за управљање знањем/Управљачки информациони системи*. У групу **комплементарни предмети** се сврставају предмети: *Основе програмирања и Базе података* док се у групу *општи предмети* сврставају се сљедећи предмети: *Математика за економисте и Страни језик за економисте I*. Извршеним измјенама, у знатној мјери, постигнуто је задовољење дефинисаних оквирних пропорција група предмета у сљедећем износу:

- **основни предмети** – 38%
- **стручни предмети** – 23%

- **уско-стручни и стручно апликативни предмети - 28 %**
- **комплементарни предмети – 6% и**
- **општи предмети - 6%**

Очекује се да ће извршене измјене значајно унаприједити дефинисане излазне компетенције свршених студената овог студијског програма, омогућити усклађеност теоријских и примјењивих знања те осигурати упоредивост програма са савременим студијским програмима у окружењу а који припадају ужој научној области *Пословна информатика*.

Изборне предмете студенти бирају анкетом најкасније двије радне седмице прије почетка сваке нове академске године.

Настава на овом студијском програму реализује се према плану извођења наставе и уз примјену разноврсних педагошких метода како би се код студената развиле различите способности и вјештине и како би се свима омогућило да, без обзира на различите стилове учења, под приближно истим условима усвајају нова знања. План је усаглашен са Одлуком о начину праћења и валоризовања знања студента коју усваја Научно-наставно вијеће Факултета непосредно прије почетка академске године и Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци.

1.3. Сврха студијског програма

Визија овог студијског програма подразумијева одржавање и унапређивање националне и лидерске позиције Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у оквиру академских универзитетских студијских програма, профилисања која нуде знања и компетенција из домена опште и пословне економије, економске аналитике као и пословне информатике и примјене информационих технологија у профтиним, владиним и непрофитним организацијама.

Студијски програм *Пословна информатика* прати динамичне промјене у економском и информационо-комуникационом окружењу, излазећи у сусрет потребама за новим компетенцијама, знањима и вјештинама, који се од дипломираних економиста захтијевају како од предузећа и привреде, тако и од државних институција, са нагласком на специфична пословно-информатичка знања које савремено пословање неријетко захтјева од дипломираних економиста.

Студијски програм оспособљава студенте за широк спектар занимања из опште и пословне економије са нагласком на специфична знања из области пословне информатике и примјене савремених информационо-комуникационих технологија у пословању, нудећи им најсавременија теоријска сазнања и практичне вјештине из поменутих области. Ради се о специлизованом програму унутар научне области Економије, и то уже научне области *Пословна информатика*, који посебно наглашава мултидисциплинарни приступ академском студирању. Акцент је на комбиновању и усклађивању макроприступа и микроприступа, комбиновању и усклађивању компаративног, међународног, националног, секторског, гранског и пословног приступа изучавању савремених пословно-информатичких, као и економских предмета, тема и проблема.

Студијски програм је вишедимензионално и модуларно конципиран и структуриран, тако да иде од општих ка појединачним и специфичним знањима која се нуде студентима из: економске анализе и политике, економске теорије, економске политике и развоја, фискалне економије, монетарне економије, међународне економије, предузетништва, маркетинга, менаџмента, трговине, рачуноводства, ревизије, пословних финансија, актуарства, операционих истраживања, статистике, пословне информатике, као и низа сродних знања, вјештина и компетенција.

Поред креирања и стварања компетентних и тражених образовних профила на тржишту рада, који би се брзо запошљавали, сврха овог сложеног и мултидисциплинарног студијског програма је и оспособљавање студената за наставак студија на мастер, специјалистичким (студиј II циклуса) и докторским студијама (студиј III циклуса) из области *Пословне информатике*, али и из економских и других сродних ужих научних области.

Сврсисходност студијског програма провјерава се и тестира у оквиру његове научне заснованости на свим досадашњим токовима развоја економске науке, као и наука повезаних са примјеном

информационо-комуникационих технологија у пословању у домаћим и свјетским оквирима. Због тога је наставни план компатибилан с програмима истих или сличних усмјерења на иностраним универзитетима, док наставни програми појединих предмета уважавају сва научна достигнућа страних и домаћих аутора.

Програм истовремено прати и све новине у области образовања, као што су стандарди квалификација (QS – Qualification Standards) и релевантни стандарди занимања (OS – Occupational Standards), који су међусобно повезани, као и правце развоја високог образовања у Републици Српској и Босни и Херцеговини у циљу пружања квалитетног, флексибилног и ефикасног образовног процеса.

2. МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Модел студијских програма је 4 + 1 + 3. Додипломски студиј траје четири године, односно осам семестара или 240 ECTS бодова, мастер студиј траје једну годину, односно два семестра или 60 ECTS бодова, а докторски студиј траје три године, или 180 ECTS бодова, што укупно чини 480 ECTS бодова.

3. НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Студијски програм I циклуса студија *Пословна информатика* са четворогодишњих додипломских академских студија припадају научној области 5.0.0. Друштвене науке, научном пољу 5.2.0. Економија и пословање.

Предмети на студијском програму *Пословна информатика* припадају научним областима категоризованим у уже научне области према Номенклатури поља и ужих научних области, Правилника о измјени правилника о научним и умјетничким областима, пољима и ужим областима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 27/2010) и **Одлуци о измјени и допуни Одлуке матичности чланица Универзитета у Бањој Луци за научна/ умјетничка поља и уже научне/ умјетничке области и разврставање предмета по ужим научним/ умјетничким областима и катедрама број: 02/04-3.2924-1/21 од 23.12.2021. године, Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о матичности чланица Универзитета у Бањој Луци за научна/ умјетничка поља и уже научне/ умјетничке области и разврставање предмета по ужим научним/ умјетничким областима и катедрама, број: 02/04-3.2179-8/22 од 27.10.2022. године и Одлуке број: 02/04-3.2849-10/23 од 28.12.2023. године:**

Пословна информатика, Актуарство, Економетрија, Економско планирање и развој, Економска анализа, Фискална економија, Маркетинг, Међународна економија, Монетарна економија, Операциона истраживања, Пословне финансије, Предузетничка економија, Рачуноводство и ревизија, Теоријска економија, Статистичка анализа и Менаџмент.

1.0.0 Природне науке, 1.1.0 Математика, 1.1.1 Математичка анализа и примјена

1.2.2. Информационе науке и биоинформатика (развој софтвера)

4. ВРСТА СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА

4.1. Врсте студија

Студијски програм I циклуса студија *Пословна информатика* (четворогодишњи додипломски академски студиј) траје осам семестара, укупно 240 ECTS поена.

4.2. Исход процеса учења

Након успјешног завршетка студијског програма *Пословна информатика* првог циклуса студија студенти ће бити у могућности да:

- **И1. Примјењују законитости економске теорије, те их интерпретирају у циљу анализе и оптимизације економских процеса;**

- И2. Анализирају и предвиђају ефекте примјењених мјера економске политике на конкурентност и одрживи привредни развој;
- И3. Процјењују користи, трошкове и ризике са којима се сусрећу учесници у пословању на домаћем и међународном тржишту;
- И4. Примјењују методе прикупљања и обраде података, те основне концепте статистике и математике, у функцији анализе понашања учесника на тржишту;
- И5. Анализирају маркетиншко окружење, примјењују кључне функције менаџмента, дизајнирају организациону структуру, управљају расположивим људским ресурсима, те развијају и имплементирају стратегијске планове за постизање дугорочних циљева организације;
- И6. Припремају и анализирају финансијске извјештаје, вреднују финансијске ефекте различитих пословних одлука, те оцјењују алтернативне изворе финансирања;
- И7. Анализирају, дизајнирају и оптимизују пословне процесе користећи савремене методологије, технологије и алате;
- И8. Систематично уочавају, анализирају и користу пословне прилике у условима неизвјесности и ризика, креирајућу одрживе иновативне пословне моделе на пројектној и програмској основи у свим организационим системима;
- И9. Примјењују информационо-комуникационе технологије у рјешавању специфичних пословних изазова и активно учествује у развоју и управљању пројектима;
- И10. Имплементирају процесе дигиталне трансформације пословања, критички преиспитују и вреднује технолошке трендове и њихов утицај на организационе промјене;
- И11. Критички анализирају, вреднују и синтетизују теоријска знања, те примјењују стечена знања и вјештине.

4.3. Излазне компетенције студената (learning outcomes, енгл.)

По успјешном завршетку студија на студијском програму Пословна информатика, „дипломирани економисти – пословна информатика“ ће имати сљедеће квалификације:

- К1. Спознају законитости понашања економских субјеката;
- К2. Овладали алатима микроекономске и макроекономске анализе;
- К3. Мјере ефикасност остваривања циљева и мјера економске политике;
- К4. Способни да идентификују ризике и факторе конкурентности на домаћем и међународном тржишту;
- К5. Креирају мјере економске политике у сврху постизања унутрашње и спољне равнотеже националне привреде;
- К6. Овладали методама за прикупљање, обраду и анализу података, и њихову примјену уз употребу софтверских алата;
- К7. Стекли знање и вјештине да управља организацијама и пројектима;
- К8. Стекли способност да креирају стратешке и оперативне пословне планове организација;
- К9. Израђују и анализирају финансијске извјештаје организација;
- К10. Користе финансијске извјештаје за доношење управљачких одлука;
- К11. Овладали методологијама и алатима за приказивање пословних процеса по међународним нотацијама;
- К12. Стекли способност да анализирају тренутне процесе, те дају препоруке за њихову оптимизацију;
- К13. Креирају иновативне пословне моделе;
- К14. Претварају пословне прилике у профитабилне предузетничке подухвате;

- K15. Оспособљени да примијене кључне информационо-комуникационе технологије у пословању и реализацији пројеката;
- K16. Овладали процесом дигиталне трансформације те развили критичко мишљење о новим технологијама и њиховом утицају на организацију;
- K17. Стекли искуство у рјешавању различитих задатака у областима економије, пословног управљања и пословне информатике;
- K18. Препознали потребу за сталним учењем и усавршавањем кроз праћење савремених достигнућа из економије, специфично пословне информатике и сродних научних области.

4.4. Матрица исхода учења студијског програма – квалификације које студенти стичу: додатак дипломи

	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	K15	K16	K17	K18
И1																		
И2																		
И3																		
И4																		
И5																		
И6																		
И7																		
И8																		
И9																		
И10																		
И11																		

4.5. Занимања које ће моћи обављати студенти по завршетку студија

Студенти ће моћи обављати послове из сљедећих занимања: систем аналитичар, консултант за увођење пословних информационих система, консултант/сарадник из области пословне информатике, администратор и едукатор из ERP система, ревизор пословних информационих система, аналитичар података и стручњак из области пословне интелигенције, аналитичар и администратор пословних процеса, руководила информација у организацији (CIO), предузетник у области дигиталних комуникација и консталтинга из области дигиталног маркетинга, водитељ ИКТ пројеката, скрам мастер, менаџер људских ресурса у ИКТ компанији или ИКТ организационој јединици, руководилац дигитализације у организацији, пројектант дигиталне трансформације предузећа, аналитичар ИКТ тржишта, консултант јавног и приватног сектора у процесу дигиталне трансформације.

5. АКАДЕМСКИ НАЗИВ

Након завршетка првог циклуса студија, студент стиче академско звање дипломирани економиста, са додатком дипломе и назнаком броја стечених ECTS поена и називом студијског програма *Пословна информатика* – 240 ECTS поена. (Bachelor of Science in Economics – Business Informatics with diploma supplement with indicated study programme 240 ECTS points - *Business informatics*, енгл.)

6. УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Право уписа на први циклус студија имају сви кандидати који су завршили четворогодишње средњошколско усмјерење (**Статут Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, чланови 34, 35 и 36**) према условима из конкурса који се расписује на основу чланова 8. и 67. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске”, број: 67/20), Одлуке Владе Републике Српске о броју студената који се уписују у прву годину студија првог и другог циклуса у посматраној академској години на јавним високошколским установама и Одлуке Сената Универзитета у Бањој Луци, а према академском календару који усваја Сенат Универзитета у Бањој Луци прије почетка сваке академске године.

Опште одредбе услова за упис су:

- а. Основни услов за упис на студијски програм прве године првог циклуса студија *Пословна информатика* је завршено четворогодишње средњошколско образовање у Републици Српској и Босни и Херцеговини или еквивалентно образовање у иностранству.
- б. Влада Републике Српске доноси одлуку о броју редовних и ванредних студената који се уписују у прву годину I и II циклуса студија, на основу члана **8. и 67. Закона о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", број: 67/20)**.
- в. Будући студенти најкасније два мјесеца прије одржавања пријемног испита имају прилику да се спремају за пријемни испит, изучавајући Водич са приручником за полагање пријемног испита, слободно доступног на www.ef.unibl.org и учествовањем на припремној настави, коју Економски факултет Универзитета у Бањој Луци може организовати уколико постоји интерес потенцијалних кандидата.
- г. Кандидати који конкуришу на упис полажу пријемни испит из опште културе из области: основи економије, рачуноводство, математика, статистика, социологија, историја, географија, пословна информатика, српски језик и књижевност. Писмени квалификациони испит радиће се у форми теста који ће се састојати од 20 питања и трајаће 45 минута. Свако питање садржи четири понуђена одговора од којих је само један тачан, на који се одговара заокруживањем слова испред одговора. Дозвољено је заокружити само један одговор, за тачно заокружен одговор добија се 2,5 поена, а за нетачно заокружен одузима се 0,5 поена. Уколико се не заокружи ни један од понуђених одговора, тада се не одузимају поени. Максималан број бодова који се може остварити на тесту је педесет (50). Успјех из средње школе омогућује максималних педесет (50) бодова. Број бодова остварен на основу општег успјеха добија се тако да се просјечна оцјена из свих предмета четворогодишње средње школе множи са бројем 10 (десет). Кандидат може на пријемном испиту по оба мјерила остварити максимално 100 (стотину) бодова. У случају истог укупног броја бодова два или више кандидата, предност има кандидат са већим бројем бодова оствареним на пријемном испиту.
- ђ. **На Универзитету у Бањој Луци кандидат се може уписати на студијски програм уколико оствари најмање 15 бодова на пријемном испиту, односно испиту за провјеру склоности и способности и уколико се налази на ранг-листи кандидата у оквиру броја одобреног за упис студената Одлуком Владе.**
- е. Реализацију пријемног испита и утврђивање редослиједа кандидата (ранг-листе) обавља Комисија за упис студената Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у сарадњи са Централном комисијом за упис на студијске програме Универзитета у Бањој Луци.
- ж. Након полагања пријемног испита Комисија за упис студената објављује прелиминарне резултате пријемног испита на веб-страници www.ef.unibl.org и на огласној плочи Факултета, те објављује термине за евентуалне жалбе и увид у радове у трајању максимално 48 часова након објављивања прелиминарних резултата пријемног испита.

- з. Истеком жалбеног рока Комисија за пријемни испит објављује коначну листу кандидата најкасније у року 5 (пет) дана од спровођења пријемног испита, на основу које ће се обавити упис студената.
- и. Право уписа у трећу годину студија имају студенти Економског факултета Универзитета у Бањој Луци који су стекли услов за упис у трећу годину студија на студијском програму *Економија и пословно управљање*, уз обавезу полагања разлике предмета између два студијска програма.

7. ЛИСТА ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

Листа – преглед обавезних и изборних студијских предмета дата је у оквиру Табеларног прегледа предмета на студијском програму *Пословна информатика*.

Сви предмети у студијском програму разврстани су према своме статусу. Зависно од тога да ли је студент обавезан да их упише, предмети се дијеле на обавезне (О) и изборне (И). Студенти на почетку академске године, односно семестра, уписују обавезне предмете те бирају и уписују потребан број изборних предмета од понуђених (на начин описан у међунаслову 1.2. Структура студијског програма, странице 7. и 8).

Смјернице Стандарда за акредитацију студијских програма на првом и другом циклусу студија Агенције за високо образовање Републике Српске захтијевају да у структури наставног плана и програма изборни предмети студијског програма првог циклуса студија, у односу на укупан број ECTS бодова (240 ECTS бодова), буду заступљени најмање 20%. У ту сврху повећан је број изборних предмета тако да је дефинисано 7 изборних предмета, који припадају углавном групи *уско-стручних и стручно-апликативних предмета*. Изборним предметима је додјељено укупно 39 ECTS бодова чиме је осигуран удио изборних предмета у укупном броју ECTS бодова студијског програма првог циклуса студија (240 ECTS бодова) од 16.25% .

На овај начин обезбијеђена је флексибилност студијског програма која показује у којој мјери је заступљена могућност студената да учествују у креирању сопственог образовања. Овакав концепт студија – "усмјерен према студентима" – прихвата студенте као партнере и подразумева њихово активно учествовање у процесу образовања током читавог процеса студија.

Студенти уписују, извршавају предиспитне обавезе и полажу испите из сваког обавезног предмета. Уколико у току академске године студент не положи испит из обавезног предмета, тај предмет поново уписује наредне академске године, према одредбама Правила студирања на I и II циклусу Универзитета у Бањој Луци (више информација о правилницима и упутствима на званичној веб-страници Економског факултета Универзитета у Бањој Луци <http://www.ef.unibl.org/>).

У погледу предиспитних обавеза и испита из изборних предмета, студенти извршавају предиспитне обавезе и полажу испите из предмета које су изабрали и уписали на почетку академске године, односно на почетку зимског семестра, према одредбама Одлуке о начину праћења и валоризовања знања студената које усваја Научно-наставно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци непосредно прије почетка сваке академске године.

Наредна подјела предмета на обавезне и изборне обезбјеђује систематизацију предмета по семестрима и годинама студија у погледу обавеза студената, стицања потребног знања, вјештина и радних способности, ширег образовања и других захтјева професије дипломираног економисте. Ова подјела омогућава и повезивање садржаја предмета по семестрима и годинама студија, односно омогућава успостављање редослиједа изучавања предмета и утврђивање предуслова за упис појединих предмета или групе предмета.

7.1. Табеларни преглед предмета на студијском програму

Прва година студија

Семестар		I (први)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
1.	Основи економије	О	4	2	0	0	6	8
2.	Економика предузећа	О	4	2	0	0	6	8
3.	Пословна информатика	О	3	2	0	0	5	6
4.	Математика за економисте	О	4	4	0	0	8	8
Укупан број часова седмично			15	10	0	0	25	
Укупан број ECTS за семестар								30
Семестар		II (други)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
5.	Методологије развоја софтвера	О	3	2	0	0	5	7
6.	Финансијско рачуноводство	О	4	3	0	0	7	8
7.	Менаџмент	О	4	2	0	0	6	7
8.	Основи статистичке анализе	О	4	3	0	0	7	8
Укупан број часова седмично			15	10	0	0	25	
Укупан број ECTS за семестар								30

Друга година студија

Семестар		III (трећи)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
9.	Микроекономија	О	4	3	0	0	7	8
10.	Основи програмирања	О	4	3	0	0	7	8
11.	Монетарне и јавне финансије	О	4	2	0	0	6	8
12.	Изборни предмет 1: Страни језик за економисте I	И	3	2	0	0	5	6
Укупан број часова седмично			15	10	0	0	25	
Укупан број ECTS за семестар								30

Семестар		IV (четврти)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
13.	Макроекономија	О	4	3	0	0	7	8
14.	Међународни економски односи	О	4	2	0	0	6	7
15.	Финансијски менаџмент	О	4	2	0	0	6	8
16.	Финансијска математика	О	4	2	0	0	6	7
Укупан број часова седмично			16	9	0	0	25	
Укупан број ECTS за семестар								30

Изборни предмет 1: Страни језик за економисте:

1. Енглески језик за економисте I
2. Њемачки језик за економисте I
3. Руски језик за економисте I

Напомена о условљености предмета:

1. Предмет Микроэкономија условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
2. Предмет Међународни економски односи условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
3. Предмет Финансијска математика условљен је положеним предметом Математика за економисте из прве године студија.

Трећа година студија

Семестар		V (пети)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
17.	Предузетништво и иновације	О	4	2	0	0	6	7
18.	Маркетинг	О	3	2	0	0	5	6
19.	Управљање пословним процесима	О	3	2	0	0	5	6
20.	Дигиталне технологије и дигитални пословни модели	О	3	2	0	0	5	6
21.	Изборни предмет 2	И	2	2	0	0	5	5
Укупан број часова седмично			13	10	0	0	25	
Укупан број ECTS за семестар								30

Семестар		VI (шести)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
22.	Менаџмент људских ресурса	О	3	2	0	0	5	8
23.	Базе података	О	4	2	0	0	6	6
24.	Економско математички модели и методе	О	3	2	0	0	5	8
25.	Изборни предмет 3	И	3	2	0	0	5	5
26.	Стручна пракса	О	0	0	0	4	4	3
Укупан број часова седмично			13	8	0	4	25	
Укупан број ECTS за семестар								30

Изборни предмет 2:

1. Пројектовање пословних информационих система
2. Информациони системи за подршку пословном планирању

Изборни предмет 3:

1. Управљачки информациони системи
2. Системи теми за управљање знањем

Четврта година студија

Семестар		VII (седми)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
27.	Електронско пословање	О	4	2	0	0	6	8
28.	Интегрисана пословна софтверска рјешења	О	3	2	0	0	5	6
29.	Изборни предмет 4	И	3	2	0	0	5	6
30.	Изборни предмет 5	И	3	2	0	0	5	7
31.	Стручна пракса	О	0	0	0	4	4	3
Укупан број часова седмично			13	8	0	4	25	
Укупан број ECTS за семестар								30

Семестар		VIII (осми)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
32.	<i>Системи пословне интелигенције</i>	О	3	2	0	0	5	6
33.	<i>Дигитална трансформација пословања</i>	О	3	2	0	0	5	6
34.	<i>Изборни предмет 6</i>	И	3	2	0	0	5	5
35.	<i>Изборни предмет 7</i>	И	2	2	0	0	4	5
36.	<i>Стручна пракса</i>	О	0	0	0	4	4	3
37.	<i>Припрема и одбрана завршног рада - дипломски</i>	О	2	0	0	0	2	5
Укупан број часова седмично			13	8	0	4	25	
Укупан број ECTS за семестар								30

Изборни предмет 4:

1. Стратегијски менаџмент
2. Организација пословних система

Изборни предмет 5:

1. Менаџмент пројеката
2. Пројектни менаџмент у информационим технологијама

Изборни предмет 6:

1. Дигитални маркетинг
2. Истраживање и управљање маркетингом

Изборни предмет 7:

1. Системи управљања односима са купцима
2. Пословна аналитика

Припрема и одбрана завршног рада – дипломски: Завршни рад ће се писати из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и браниће се пред трочланом комисијом. За успјешно одбрањен завршни рад додјеливаће се ECTS поени сходно члану 65. Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци. Такође, додјеливаће се јединствена оцјена од 5 (пет) до 10 (десет). Коначна оцјена из завршног испита улази у просјек оцјена положених испита.

Студијски програм: *Пословна информатика*

Ниво студија: Први циклус студија (додипломски студиј)

Табела 7.1. СПИСАК ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА

РБ.	Шифра*	Назив предмета	Семестар	ECTS
1.	О2018ИОЕК	<i>Основи економије</i>	I	8
2.	О2018ИЕПР	<i>Економика предузећа</i>	I	8
3.	О2018ИПИН	<i>Пословна информатика</i>	I	6
4.	О2018ИМЕК	<i>Математика за економисте</i>	I	8
5.	О2018ИМРС	<i>Методологије развоја софтвера</i>	II	7
6.	О2018ИФРА	<i>Финансијско рачуноводство</i>	II	8
7.	О2018ИМЕН	<i>Менаџмент</i>	II	7
8.	О2018ИОСА	<i>Основи статистичке анализе</i>	II	8
9.	О2018ИМИК	<i>Микроекономија</i>	III	8
10.	О2018ИОПР	<i>Основи програмирања</i>	III	8
11.	О2018ИМЈФ	<i>Монетарне и јавне финансије</i>	III	8
12.	О2018ИМАК	<i>Макроекономија</i>	IV	8
13.	О2018ИМЕО	<i>Међународни економски односи</i>	IV	7
14.	О2018ИФМЕ	<i>Финансијски менаџмент</i>	IV	8
15.	О2018ИФМА	<i>Финансијска математика</i>	IV	7
16.	ОПИ24ПИ	<i>Предузетништво и иновације</i>	V	7
17.	ОПИ24М	<i>Маркетинг</i>	V	6
18.	ОПИ24УПП	<i>Управљање пословним процесима</i>	V	6
19.	ОПИ24ДТ	<i>Дигиталне технологије и дигитални пословни</i>	V	6
20.	ОПИ24МЉР	<i>Менаџмент људских ресурса</i>	VI	8
21.	ОПИ24БП	<i>Базе података</i>	VI	6
22.	ОПИ24ЕМММ	<i>Економско-математички модели и методе</i>	VI	8
23.		<i>Стручна пракса</i>	VI	3
24.	ОПИ24ЕП	<i>Електронско пословање</i>	VII	8
25.	ОПИ24ИПСР	<i>Интегрисана пословна софтверска рјешења</i>	VII	6
26.		<i>Стручна пракса</i>	VII	3
27.	ОПИ24СПИ	<i>Системи пословне интелигенције</i>	VIII	6
28.	ОПИ24ДТП	<i>Дигитална трансформација пословања</i>	VIII	6
29.		<i>Стручна пракса</i>	VIII	3
30.		<i>Припрема и одбрана завршног рада - дипломски</i>	VIII	5

СПИСАК ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

РБ.	Шифра*	Назив предмета	Семестар	ECTS
1.	ОПИ24ЕЈ	<i>Енглески језик за економисте I</i>	III	6
2.	ОПИ24ЊЈ	<i>Њемачки језик за економисте I</i>	III	6
3.	ОПИ24РЈ	<i>Руски језик за економисте I</i>	III	6
4.	ОПИ24ППИС	<i>Пројектовање пословних информационаих система</i>	V	6
5.	ОПИ24ИСПП	<i>Информациони системи за подршку пословном</i>	V	6
6.	ОПИ24УИС	<i>Управљачки информационаи системи</i>	VI	5
7.	ОПИ24СУЗ	<i>Системи за управљање знањем</i>	VI	5
8.	ОПИ24СМ	<i>Стратегијски менаџмент</i>	VII	6
9.	И2018ИОПС	<i>Организација пословних система</i>	VII	6
10.	ОПИ24МП	<i>Менаџмент пројеката</i>	VII	7
11.	ОПИ24ПМИТ	<i>Пројектни менаџмент у информационаим технологијама</i>	VII	7
12.	ОПИ24ДМ	<i>Дигитални маркетинг</i>	VIII	5
13.	ОПИ24ИУМ	<i>Истраживање и управљање маркетингом</i>	VIII	5
14.	ОПИ24СУОК	<i>Системи управљања односима са купцима</i>	VIII	5
15.	ОПИ24ПА	<i>Пословна аналитика</i>	VIII	5

7.2. Матрица исхода учења студијског програма Пословна информатика – исходи учења појединих предмета

РБ.	ШИФРА	ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8	И9	И10	И11
1.	О2018ИОЕК	Основи економије	X	X	X					X			X
2.	О2018ИЕПР	Економика предузећа	X	X	X	X		X		X			X
3.	О2018ИПИН	Пословна информатика				X			X		X	X	X
4.	О2018ИМЕК	Математика за економисте		X	X	X							X
5.	О2018ИОСА	Основи статистичке анализе		X	X	X							X
6.	О2018ИМРС	Методологије развоја софтвера							X	X	X	X	X
7.	О2018ИФРА	Финансијско рачуноводство			X			X		X	X		X
8.	О2018ИМЕН	Менаџмент			X		X		X			X	X
9.	О2018ИМИК	Микроекономија	X	X	X	X				X			X
10.	О2018ИМЈФ	Монетарне и јавне финансије	X	X	X			X					X
11.	О2018ИОПР	Основи програмирања				X					X		X
12.	О2018ИМАК	Макроекономија	X	X	X	X							X
13.	О2018ИМЕО	Међународни економски односи	X	X	X			X					X
14.	О2018ИФМЕ	Финансијски менаџмент			X			X		X			X
15.	О2018ИФМА	Финансијска математика			X	X		X			X		X
16.	ОПИ24ПИ	Предузетништво и иновације					X			X	X	X	X
17.	ОПИ24М	Маркетинг				X	X			X			X
18.	ОПИ24УПП	Управљање пословним процесима							X		X	X	X
19.	ОПИ24ДТ	Дигиталне технологије и дигитални пословни модели							X	X	X	X	X
20.	ОПИ24МЉР	Менаџмент људских ресурса					X			X		X	X
21.	ОПИ24БП	Базе података				X					X		X
22.	ОПИ24ЕМММ	Економско-математички модели и методе	X	X	X	X							X
23.	ОПИ24ЕП	Електронско пословање			X		X				X	X	X
24.	ОПИ24ИПСР	Интегрисана пословна софтверска рјешења							X		X	X	X
25.	ОПИ24СПИ	Системи пословне интелигенције				X				X	X	X	X
26.	ОПИ24ДТП	Дигитална трансформација пословања					X		X	X	X	X	X
27.		Стручна пракса 1											X
28.		Стручна пракса 2											X
29.		Стручна пракса 3											X
30.		Припрема и одбрана завршног рада											X

РБ.	ШИФРА	ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8	И9	И10	И11
1.	ОПИ24ЕЈ, ОПИ24ЊЈ, ОПИ24РЈ	Изборни предмет 1: Страни језик I за економисте (енглески, њемачки или руски језик)											Х
2.	ОПИ24ППИС	Изборни предмет 2: Пројектовање пословних и информационих система								Х	Х	Х	Х
3.	ОПИ24ИСПП	Изборни предмет 2: Информациони системи за подршку пословном планирању								Х	Х		Х
4.	ОПИ24УИС	Изборни предмет 3: Управљачки информациони системи					Х				Х	Х	Х
5.	ОПИ24СУЗ	Изборни предмет 3: Системи за управљање знањем				Х					Х		Х
6.	ОПИ24СМ	Изборни предмет 4: Стратегијски менаџмент					Х			Х		Х	Х
7.	И2018ИОПС	Изборни предмет 4: Организација пословних система					Х			Х			Х
8.	ОПИ24МП	Изборни предмет 5: Менаџмент пројеката					Х			Х	Х		Х
9.	ОПИ24ПМИТ	Изборни предмет 5: Пројектни менаџмент у информационим технологијама							Х		Х		Х
10.	ОПИ24ДМ	Изборни предмет 6: Дигитални маркетинг					Х				Х		Х
11.	ОПИ24ИУМ	Изборни предмет 6: Истраживање и управљање маркетингом				Х	Х						Х
12.	ОПИ24СУОК	Изборни предмет 7: Системи управљања односима са купцима				Х	Х					Х	Х
13.	ОПИ24ПА	Изборни предмет 7: Пословна аналитика											Х

7.3. Описи, односно спецификације предмета (књига предмета)

Сваки одговорни наставник обавезан је да у складу са усвојеним обрасцем сачини детаљан план и садржај предмета (књига предмета), а на основу одлуке Катедре, непосредно прије почетка наставе по семестрима, у складу са Одлуком о усвајању академског календара Сената Универзитета у Бањој Луци.

Минимум садржаја књиге предмета је:

- информације о одговорном наставнику и сараднику, распоред обавезних консултација и термин одржавања наставе и вјежби;
- силабус предмета са описом наставних јединки и датумима одржавања наставе, вјежби и колоквија;
- списак испитних питања;
- списак обавезне и допунске литературе.

8. НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА

Први циклус студија (четворогодишњи додипломски академски студиј) траје осам семестара са укупно 240 ECTS бодова. Студиј се организује као редовни и ванредни, а састоји од часова предавања, вјежби и редовних консултација, укључујући и писмене провјере знања (колоквије) у току 15 седмица у зимском и љетном семестру. Термини одржавања наведених наставних активности утврђени су академским календаром за текућу академску годину, који усваја Сенат Универзитета у Бањој Луци.

8.1. Начин извођења студија – традиционално

Студије према усвојеном студијском програму изводе се на традиционалан (класичан) начин. Овакав начин извођења студија представља организовање студија у сједишту високоакадемске институције и одвија се непосредним контактом наставника и студената у форми предавања, као и непосредним контактом сарадника и студената у форми практичних вјежби. Настава се у току академске године организује у два семестра. Један семестар студија вреднује се са 30 ECTS бодова.

Предмети су једносеместрални. Наставни план садржи највише четири предмета по семестру.

Облици извођења наставе на Факултету су стандардизовани. Укупно ангажовање студената обухвата:

- непосредна настава,
- самостални рад студената.

8.2. Непосредна настава

Непосредна настава остварује се сталним контактом студената с наставницима и сарадницима, а према наставном календару и семестралном распореду предиспитних и испитних обавеза као саставног дијела утврђеног годишњег програма рада, који Факултет доноси за сваку школску годину. Обим непосредне наставе са студентима је између 20 и 25 часова седмично. На првом циклусу студија минимално 50% непосредне наставе треба да буду часови предавања, а остатак времена односи се на вјежбе и друге облике непосредне наставе.

Непосредна настава остварује се путем:

- предавања,
- вјежби,
- консултација.

Стручна пракса, студијски истраживачки рад и завршни рад на првом циклусу студија нису уврштени у обим непосредне наставе, али се уносе у наставни план и додјељују им се ECTS бодови.

Предавања су облик непосредне наставе гдје наставник излаже наставне садржаје студијских предмета групи студената. У оквиру предавања излажу се кључни садржаји предвиђени студијским предметом које треба употпунити проучавањем литературе. Предавања се по правилу изводе методом "ex cathedra" на један од сљедећих начина:

- презентацијом наставних садржаја само путем усменог излагања наставника;
- презентацијом наставних садржаја са електронских записа уз помоћ рачунара, видео-пројектора, паметних табли, као и пратећег усменог излагања наставника;
- презентацијом наставних садржаја са електронских записа уз помоћ сервер рачунара и мреже рачунара, као и пратећег усменог излагања наставника.

При излагању садржаја наставник се користи и другим наставним средствима, као што су: слике, цртежи, модели, узорци, часописи, каталози, стандарди, табла и слично.

Без обзира на начин презентовања, студентима су прије почетка наставе доступни помоћни наставни материјали у писаној или електронској форми који су организовани по наставним јединицама, односно кратки изводи предавања наставних јединица приређени у пригодној форми, који су у рачунарској презентацији познати као хендаути (handout). Разлог за овакав приступ је обезбјеђење

квалитетног праћења наставе методом "ex cathedra", што знатно смањује обим студентских биљежака током предавања, чиме се обезбјеђује јача концентрација студената на излагање наставника.

Квалитет помоћних наставних материјала обезбјеђен је на начин да су наставне јединице, изложене у облику кратких писаних материјала намијењених настави, обавезно подвргнуте рецензији наставника.

Помоћни материјали ове врсте по програмским наставним јединицама доступни су студентима као узорци за копирање код сарадника у настави или у форми хендаута (handout) постављених на сајту (site) Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, који се могу преузети са веб (Web)-страница одговарајућих студијских предмета.

Наставник подстиче активно учешће студената у предавањима постављањем питања, анализом и дискусијом презентованих садржаја и слично. Као посебан облик наставе, наставник има право и могућност да организује гостујућа предавања стручних лица из реалног сектора, менаџера из успјешних предузећа, банака, као и колега са других катедри Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, признатих експерата из појединих ужих научних области.

Предавања се обављају у амфитеатру или учионицама.

Садржај предавања сваког студијског предмета налази се у плану рада на предмету који наставници припремају у складу са дефинисаним садржајем предмета.

Вјежбе су облик активне наставе који обухвата увјежбавање тема презентованих на предавањима. Изводе се у учионицама за мањи број студената. Рад студената на вјежбама природно је повезан и са облицима самосталног рада, као што су израда теоријских и практичних семинарских радова, задатака за самостални рад и других предиспитних обавеза.

Циљ вјежби је да:

- појасне теме са предавања;
- илуструју разноврсност могућих рјешења и подстичу развој креативног мишљења студената;
- илуструју и допуне практичним искуством садржај предавања;
- да уваже особеност сваког студијског предмета.

На вјежбама се спроводе анализе, објашњења и дискусије о постављеном задатку, у којима се захтијева активно учествовање свих студената. Показују се практични примјери у оквиру тема презентованих на предавањима. На вјежбама се ради заједно са свим студентима у малим групама. Садржај вјежби сваког студијског предмета уврштен је у план рада на предмету који наставници припремају у складу са његовим дефинисаним садржајем.

Вјежбе се одржавају у амфитеатру, учионицама и салама с компјутерима гдје су углавном показног и активно-практичног карактера.

Аудиторне вјежбе су намијењене да се претходно изложена материја на предавањима даље теоријски продубљује и ближе појашњава на конкретним примјерима. Углавном се изводе методом "ex cathedra" и одржавају се у учионицама с мањим бројем студената. Посебно се инсистира на активном учествовању студената у току вјежби.

Рачунске вјежбе су намијењене заједничком рјешавању примјера као и рјешавању рачунско-нумеричких задатака, а примјењују се код студијских предмета који укључују израду рачунских задатака.

Компјутерске вјежбе су намијењене рјешавању примјера за предмете из области пословне информатике, рачуноводства или примјера за чије је рјешавање потребно коришћење рачунара. Компјутерске вјежбе се по правилу изводе као практичне вјежбе на рачунарима, при чему број студената треба да одговара броју расположивих рачунарских ресурса (радних станица), на којима се претходно изложена материја на предавањима практично увјежбава и ближе појашњава на конкретним примјерима.

Помоћни материјали за реализацију вјежби доступни су студентима прије одржавања наставе, било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми електронског записа постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих студијских предмета. Примјеном овакве организације обезбјеђује се активно учествовање студената у практичној настави и практично савладавање садржаја студијског предмета.

Практичне вјежбе су предвиђене за стицање практичних знања студената путем реализације практичних тематских задатака у реалном пословно-производном окружењу. Овај вид наставе реализује се методом "case study" (студија случаја, прим. аут.) и обухвата израду практичних семинарских радова студената на конкретним задацима у тзв. пилот- предузећу, као полигону за вјежбе. Пилот-предузеће је конкретни пословно-производни систем (може бити фабрика, мало или средње предузеће, установа или неки други облик организације) у коме се могу генерисати напоходни практични подаци за реализацију практичног семинарског рада. На вјежбама се дефинишу задаци и формирају тимови за њихову реализацију у конкретном пилот-предузећу. Вежбе се изводе у мањим групама у специјализованим кабинетима, чиме се омогућава упознавање студената с различитим практичним примјерима из оквира садржаја студијског предмета.

Језичке вјежбе представљају облик наставе на којима се студенти практично даље упознају са структурним елементима напредног пословног страног језика. По правилу, изводе се с мањим бројем студената, који на конкретним примјерима увјежбавају све релевантне елементе пословног страног језика, као што су изговор, граматика и правопис, са посебним акцентом на пословни страни језик прилагођен ИТ сектору. Помоћни материјали за реализацију вјежби доступни су студентима прије одржавања наставе, било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми аудио-записа предвиђених за реализацију наставе, постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих студијских предмета. Основни циљ који се постиже примјеном овог облика рада је обезбјеђење активног учествовања студената током одржавања наставе.

Консултације су облик активне наставе гдје наставник и сарадник сваке радне седмице обављају консултације са студентима. Овај облик активне наставе је у функцији детаљног објашњења тема презентованих и обрађених на предавањима и вјежбама, као и другим облицима наставе. На консултацијама се врши анализа резултата које студенти остваре на предиспитним обавезама и на испиту. Консултације су индивидуалне или групне (с малим групама студената, по правилу тимом који ради на заједничком задатку). Примарни циљ консултација је пружање помоћи студенту у самосталном и групном раду и савлађивању садржаја сваког студијског предмета и припреми испита. Посебно се разматрају теме које студенте интересују у погледу продубљивања знања из разматраних студијских предмета и које представљају надградњу тема обрађених на предавањима и вјежбама, као и даље професионалне оријентације студената. Ријечју, консултације треба да резултирају побољшањем квалитета наставе и остваривањем циља и исхода процеса учења на сваком студијском предмету, односно на цијелом студијском програму.

Наставник и сарадник су дужни да у кабинету обезбиједје најмање два термина консултација седмично у трајању од по два часа. Термини консултација треба да буду истакнути на вратима кабинета и веб-страници Факултета, као и електронска адреса наставника и сарадника, чиме је практично обезбијеђена могућност перманентног контакта, онлајн (online) између наставног особља и студената.

Посјете предузећима, институцијама и установама представљају активан дио наставе у оквиру кога се студенти упознају с реалним привредним окружењем. Овај облик наставе је предвиђен у оквиру појединих студијских предмета и реализује се са свим студентима. Током организоване посјете с наставником или сарадником у настави студентима се пружа могућност да се у оквиру огледних предузећа или установа упознају с практичним аспектима наставних садржаја датог студијског предмета. Присуство свих студената је обавезно и посебно се евидентира.

8.3. Самостални рад студента

Самостални рад се састоји из учења и анализе наставних садржаја које обавља студент с циљем усвајања садржаја са предавања и вјежби. Студент самостално учи и припрема се за све облике активне наставе. Наставник и сарадник прате и путем консултација потпомажу самостални рад студента. Самостални рад студента може бити индивидуални или групни.

Број и садржај колоквијума, теоријских и практичних семинарских радова и задатака за самостални рад стандардизован је за све студијске предмете и дефинисан у опису садржаја сваког студијског предмета у студијском програму.

План за реализацију активности у оквиру самосталног рада студената утврђују се годишњим програмом рада у настави, који Факултет доноси за сваку школску годину.

Самостални рад студента остварује се у неколико облика:

- припрема за предавања и вјежбе,
- теоријски семинарски рад,
- практични семинарски рад или есеј,
- задатак за самостални рад,
- припрема за колоквијум,
- припрема за испит,
- стручна пракса и израда извјештаја о добровољном раду,
- израда завршног рада.

Припрема за предавања и вјежбе је облик самосталног рада студента на припреми и самосталном изучавању материјала које наставник и сарадник излажу на предавањима и вјежбама. Припрема обухвата прибављање допунских литературних извора информација из библиотеке, преко интернета и на други начин. Мјера ангажовања студента у припреми за предавања је ниво активног учествовања у процесу наставе.

Теоријски семинарски рад обухвата тему која покрива цјелокупан теоријски садржај предмета, а студенти их реализују индивидуално или групно. Семинарски рад је текстуални документ који садржи и графичке елементе са темом из садржаја предмета и представља предиспитну обавезу студента. Студент, или група студената, самостално ради семинарски рад и предаје га у одштампаном облику. У току израде семинарског рада студент се консултује с наставником и сарадником у настави. Теоријски семинарски радови студената из појединих наставних цјелина у оквиру предмета реализују се издавањем теме, припремом за израду, консултацијама и израдом рада, израдом презентације и припремом за његову одбрану. Овај рад обавезно прати презентација садржаја семинарског рада при којој је обавезна присутност свих чланова студентске групе. Примјеном овакве организације осигурава се активно учествовање студената у наставном процесу и утврђивање програмског садржаја предмета. Презентација семинарског рада за већину предмета реализује се путем примјене рачунарских презентација које студенти израђују као интегрални дио семинарског рада.

Помоћни материјали за реализацију овог облика вјежби доступни су студентима прије одржавања наставе било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми аудио-записа предвиђених за реализацију наставе постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих предмета.

Практични семинарски рад или есеј ради се тимски у малим групама. То је текстуални документ, који садржи и графичке елементе са темом из садржаја предмета и представља предиспитну обавезу студента. Практични семинарски радови или есеји студената из појединих наставних цјелина у оквиру предмета реализују се издавањем теме, припремом за израду, прикупљањем података у пилот-предузећу или установи, консултацијама и израдом самог рада, затим презентације и припремом за његову одбрану.

У уводу путем консултативних вјежби најприје се дефинишу задаци и формирају тимови за њихову реализацију у конкретном пилот-предузећу или установи. Издавање задатака прати детаљно упутство

за практичну реализацију задатка и техничку обраду, као и узорни примјери реализованих радова студената претходних генерација.

Реализација задатака коју врше студенти одвија се током њихових посјета или прикупљањем податка о пилот-предузећу или установи, током којих студенти прикупљају неопходне податке за реализацију практичног задатка. Даљи рад на реализацији практичних семинарских радова или есеја одвија се консултативно заједничким радом у малим групама студената с наставником односно сарадником у настави. Коначно завршене радове тимови усмено презентују и јавно бране пред наставником односно сарадником у настави у присуству свих студената. Током презентације семинарског рада или есеја на вјежбама је обавезно присуство свих чланова студентске групе.

Презентација за већину предмета реализује се путем примјене рачунарских презентација које студенти израђују као интегрални дио семинарског рада или есеја.

Основни циљ који се постиже овим радом је провјера теоријских знања у пракси. Помоћни материјали за реализацију овог облика вјежби су доступни студентима прије одржавања наставе, било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми аудио- записа предвиђених за реализацију наставе постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих предмета. Узорни примјерци реализованих радова претходних генерација доступни су студентима у библиотеци Факултета.

Задатак за самостални рад представља самостални рад студента на рјешавању рачунских задатака, рачунарских задатака и вјежби из страног језика. Реализација задатка за самостални рад састоји се од издавања задатка, припреме за израду, израде, консултација, и припреме за његову одбрану. Урађени задатак студент доставља сараднику у настави у штампаном облику. Провјеру тачности урађеног задатка реализује сарадник у настави на часовима вјежби уз активно учешће студента.

Припрема за колоквијум је облик самосталног рада којим се провјерава успјешност студента у савладавању наставних садржаја дотичног предмета. За све студијске предмете уведена је обавезна колоквијална провјера знања студента у оквиру двају колоквијума. Колоквијум је предиспитна обавеза студента и представља писмену провјеру знања из дијела студијских предмета, а најчешће у виду теста. На колоквијуму студент показује континуирано савлађивање садржаја студијских предмета, односно тема презентованих на предавањима и утврђених на вјежбама. Колоквијум се у правилу ради у посебним терминима. Резултати колоквијума се анализирају на консултацијама или на вјежбама. Колоквијум се реализује у складу с наставним календаром за дотичне студијске предмете.

Припрема за испит је самостални рад којим студент уз помоћ препоручене литературе и предочених испитних питања савладава градиво презентовано на предавањима и вјежбама. Током припреме за испит студенту је на располагању наставник и сарадник у настави ради консултовања. Прије припремања испита студент је упознат са свим елементима вредновања предиспитних активности, као и критеријума за полагање испита. О свим питањима у вези са испитом студент се информира у Правилима о студирању на првом и другом циклусу, Статуту Економског факултета и Статуту Универзитета у Бањој Луци.

Стручна пракса. Студенти су обавезни у току треће и четврте године студија обавити стручну (феријалну) праксу. Стручна пракса се организује у један дан, уважавајући предвиђени седмични фонд часова, у радној седмици у 6, 7. и 8. семестру, према утврђеном распореду.

Студенти ће похађати Стручну праксу у предузећу или другој институцији на основу билатералног уговора Економског факултета посредством стручног сарадника за наставу и предузећа или институције организатора стручне праксе. Стручна пракса трајаће 13 радних дана по семестру (13 седмица од укупно 15 седмица; двије седмице су посвећене писменим колоквијима, на нивоу семестра посматране академске године). На стручној пракси студент ће имати водитеља стручне праксе из институције на којој ће се обављати стручна пракса, о чему ће водитељ стручне праксе водити дневник. Стручна пракса ће носити 3 ECTS бода по семестру. У циљу праћења студентске праксе, сваки студент има ментора из реда наставника који ће прегледати дневник праксе и донијети одлуку о томе да ли је пракса успјешно обављена или не.

- На стручну праксу ће студенти бити усмјеравани у предузећа/институције која ће потписати билатералне уговоре о стручној пракси са Економским факултетом Универзитета у Бањој Луци, Канцеларијом за стручну праксу.
- Студенти ће имати могућност да предложи предузећа/установе у којима би жељели да обављају стручну праксу. У томе случају, сва комуникација са предузећем/установом ће ићи преко Канцеларије за стручну праксу која ће дати сагласност, припремити уговор и осталу документацију за стручну праксу.
- На стручну праксу је могуће ићи и по посебним програмима предузећа и институција у трајању од најмање мјесец дана, али искључиво у терминима када нема редовне наставе. И у томе случају, сва комуникација са предузећем/установом ће ићи преко Канцеларије за стручну праксу која ће дати сагласност, припремити уговор и осталу документацију за стручну праксу.

Уговор о пракси, потписује се између Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, студента и послодавца, гдје се специфицирају исходи учења који се требају постићи. Требају постојати јасне процедуре за оцјењивање исхода учења и додјељивања ECTS бодова, који ће бити укључени у завршни рад студената. Улоге потписника у процесу специфицирања, постизања и оцјењивања исхода учења морају бити јасне. То је прилика за учење у радним условима и јачање професионалних компетенција (професионални развој). Стварни задаци обављани на радном мјесту требају бити комплементарни садржају који се изучава на студијском програму. Сврха стучне праксе огледа се у:

- учењу о посебним моделима и техникама рада,
- усавршавању радних вјештина потребних на радном мјесту,
- развој нових вјештина које олакшавају запошљавање као што је тимски рад, коришћење технологија и рјешавање проблема,
- пружању прилика за стицање вјештина постепеним путем, од једноставнијих до сложених,
- оцјењивању у реалним условима,
- формирању мишљења о релевантности садржаја програма за радно мјесто.
- обезбјеђивању документационе основе за израду завршног рада.

Након обављене праксе, студент припрема извјештај о обављеној пракси, а сазнања из праксе по правилу, а што није обавезујуће, описује у емпиријско-перспективном дијелу завршног рада. ECTS бодови се додјељују послје одговарајуће провјере и оцјењивања и постигнутих исхода од стране наставника ментора.

Припрема и одбрана завршног рада. Сврха израде завршног рада је да студент покаже способност самосталног приступа у обради проблема из подручја посебних, заједничких и општих садржаја струке за коју се оспособљавао током студија на Факултету, служећи се при томе литературом, теоријским или емпиријским истраживањима, стручном праксом и основама методологије предметне дисциплине. Завршни рад се ради у складу с Правилима студирања на I и II циклусу студија, а писаће се из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и браниће се пред трочланом комисијом. **За успјешно одбрањен завршни рад додјељиваће се ECTS поени, како је то регулисано чланом 65. Правила студирања на I и II циклусу студија, као и бројчана оцјена од 5 (пет) до 10 (десет). Оцјена из завршног рада уврстиће се приликом израчунавања остварене просјечне оцјене из свих положених испита првог циклуса студија.**

У складу са чланом 104. Статута Универзитета у Бањој Луци, у оквиру овог студијског програма дефинише се поступак пријаве и одбране завршног рада на I циклусу студија који подразумева:

1. Завршни рад представља самосталну стручну обраду одређеног проблема и њиме студент доказује да је на основу знања стеченог током студија овладао заданом темом, да је тему обрадио према предвиђеној методологији, да зна користити стручну литературу и

терминологију и наравно, да је исправно наводи. Тема завршног рада бира се из предмета које садржи студијски програм. Могуће теме завршних радова предлажу предметни наставници. Изузетно, студенту се може одобрити тема завршног рада коју самостално предложи, уз претходну консултацију с наставником код којег жели да уради завршни рад. Уз сваку тему завршног рада наводи се основна литература.

2. Студент пријављује завршни (дипломски) рад Студентској служби на прописаном обрасцу за пријаву завршног (дипломског) рада. Студент може са једним неположеним испитом пријавити тему завршног (дипломског) рада.
3. У академској години наставник може преузети, у својству ментора, највише 15 завршних радова.
4. Ако наставник није испунио додијељену квоту менторстава, нема право да одбије студента који жели да добије тему завршног рада.
5. Завршни рад студент израђује самостално. Ментор је обавезан да прати рад студента, помаже му савјетима и упућивањем у литературу.
6. Студент формира завршни рад у концепту са свим припадајућим дијеловима. Концепт се предаје наставнику – ментору на увид и преглед. Студент је дужан поступити према упутствима и примједбама ментора, у противном рад се враћа на даљу дораду.
7. Наставник је дужан да прегледа рад и врати га с коментаром најкасније за двије седмице од дана предаје рада.
8. Студент може само једанпут промијенити тему завршног рада.
9. Студентска служба ће у року десет (10) дана од пријема испуњеног обрасца студента извршити провјеру података у његовом персоналном досијеу.
10. На основу писмене сагласности ментора о урађеном завршном (дипломском) раду и уколико студент има све положене испите према наставном плану и програму, Студентска служба обавјештава ментора да је кандидат спреман за одбрану завршног (дипломског) рада.
11. Студент предаје два укорићена дипломска рада и рад у PDF формату на CD-у у Студентској служби и пријављује завршни рад у Студентској служби.
12. Одбрана завршног рада састоји се од усменог излагања резултата рада и образложења издвојених закључака, као и одговора на питања ментора.
13. Пред ментором студент усмено брани урађени завршни рад на једном од апсолвентских испитних рокова. Одбрана завршног рада је јавна.
14. Ако студент не задовољи на завршном раду, има могућност да поново изађе на одбрану завршног рада на наредном апсолвентском испитном року.
15. За успјешну одбрану завршног рада додјељују се одговарајући број ECTS поена као и јединствена оцјена од 5 (пет) до 10 (десет) која ће се уврстити у коначни просјек оцјена.

8.4. Оцјењивање студента

Испитивање и оцјењивање су усаглашени са исходима учења и осмишљени су с циљем да се утврди да ли су исходи учења постигнути или нису. Успјешност студента у савлађивању сваког предмета на студијском програму изражава се поенима у складу са одредбама Одлуке о начину праћења и валоризовања знања студената коју усваја Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци непосредно прије почетка сваке академске године и континуирано се прати током наставе у семестру.

Наставник оцјењује студента на основу исказаног знања, изнесених чињеница и његовог разумијевања материје, стечених вјештина и показане способности да то примијени у реалним ситуацијама. Своје захтјеве базира на приступачности свих средстава неопходних при савладавању утврђеног наставног плана и програма (Кодекс наставничке етике, члан 7).

Одлука о начину праћења и валоризовања знања студената мора бити усклађена са смјерницама и општим одредбама Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци.

Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише сто поена. У формирању коначне оцјене о успјешности студента у савлађивању предмета предиспитне обавезе учествују с највише 50 поена, а испит такође с највише 50 поена.

Вредновање предиспитних обавеза:

- присуствовање свим облицима наставе, 2 поена (2%),
- сваки писмени колоквиј доноси од 0 до 20 поена (0-20%), односно укупно 0-40 поена (0-40%),
- писмена или усмена обрада рефератске, семинарске или друге повјерене теме доноси од 0 до 8 поена (0-8%).

Завршни испит се полаже усмено, осим предмета који због природе наставне јединке захтијевају комбиновану, писмену и усмену провјеру знања на завршном испиту.

Завршни испит полаже се јавно, уз присуство најмање једног студента или сарадника. Није дозвољено полагање завршног испита иза затворених врата с једним кандидатом.

Уколико завршни испит пријави блиски сродник одговорног наставника (дијете или брачни друг), завршни испит ће полагати пред наставником који има избор у ужу научну област. Уколико нема другог наставника у истом избору у звање, декан формира трочлану комисију и заказује термин комисијског полагања испита.

Листу предмета који се полажу и писмено и усмено одређује Научно-наставно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци усвајајући документ под називом „Одлука о начину праћења и валоризовања знања студената“. На завршном испиту студент може да оствари од 0 до 50 поена (0-50%).

Наставник и сарадник спроводе редовно евидентирање и вредновање присуства и ангажовања студента настави као и вредновање урађених и одбрањених семинарских радова (односно задатака за самостални рад) и колоквијума.

Укупан остварени број поена преводи се у **коначну оцјену** која показује успјешност савладаности предмета, која може бити од **5 (није положио)** до **10 (одличан – изврстан)**. Начин превођења укупног броја поена, кога чини збир поена остварен на предиспитним обавезама и на испиту у коначну оцјену, приказан је у наредној скали (табели) оцјењивања:

Табела 8.3. Распоред поена и коначних оцјена

БРОЈ ПОЕНА	ОПИСНА ОЦЈЕНА	ОЦЈЕНА
0–50	није положио	пет (5)
51–60	довољан	шест (6)
61–70	добар	седам (7)
71–80	врло добар	осам (8)
81–90	одличан	девет (9)
91–100	одличан – изузетан	десет (10)

Резултате испита одговорни наставници објављују након завршетка испита на интернет страници Факултета. У складу са чланом 53. Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци, за студента који је положио завршни испит наставник је обавезан да у базу података ФИС-а унесе бодове остварене на предиспитним обавезама и бодове остварене на завршном испиту и формира одговарајућу пролазну оцјену. У ФИС-у се након закључавања попуњене базе података сачињава записник о полагању испита, као и пријаве о полагању испита за студенте који су остварили пролазне оцјене у складу са чланом 57. став 2. ових Правила. Одштампан и потписан записник о полагању испита,

као и одштампане и потписане испитне пријаве, наставник ће предати у студентску службу чланице Универзитета у року од 7 дана од дана одржавања испита.

Наставник је обавезан да јавно саопшти студентима резултате о броју остварених бодова након сваке провјере, као и укупан број бодова које је студент остварио од почетка наставе. Студент има право да приступи свакој појединачној предиспитној провјери знања, до завршног испита, под условима дефинисаним овим студијским програмом и силабусом предмета.

У складу са чланом 56. Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци, те Законом и Статутом, Оцењивање и вредновање студената врши се оцјенама од 5 до 10:

- 10 – изванредан; остварује се од 91 до 100 бодова;
- 9 – одличан; остварује се од 81 до 90 бодова;
- 8 – врлодобар; остварује се од 71 до 80 бодова;
- 7 – добар; остварује се од 61 до 70 бодова;
- 6 – задовољава; остварује се од 51 до 60 бодова;
- 5 – не задовољава; остварује се од 0 до 50 бодова.

Пролазне оцјене су од 6 до 10, а непролазна оцјена је оцјена 5. За поједине предмете, односно обавезе које студенти имају, а у складу са наставним планом и програмом овог студијског програма, као што је стручна пракса, вредновање успјеха и оцењивање није бројчано исказано.

Након завршетка академске године, односно завршених јесењих испитних рокова, предметни наставник објављује ранг-листу свих студената који су остварили предвиђени минимум од 51 поена из укупних обавеза и положили завршни испит. Додјела ECTS бодова и оцјена вршиће се на основу те листе, према проценту успјешности, примјеном сљедећег критеријума:

Табела 8.4. Ранг-листа студената који су положили завршни испит

РЕДОСЛИЈЕД	ОЦЈЕНА
ПРВИХ 1%–10%	A
СЉЕДЕЋИХ 11%–35 %	B
СЉЕДЕЋИХ 36%–65%	C
СЉЕДЕЋИХ 66%–90%	D
СЉЕДЕЋИХ 91%–100%	E

Студенти који су остварили по основу укупних обавеза од 35 до 50 поена добијају оцјену ФХ (потребан додатни рад за успјешно окончање испита), а за мање од 35 поена оцјену Ф (потребно знатно више рада за окончање испита).

9. БОДОВНА ВРИЈЕДНОСТ ПРЕДМЕТА У СКЛАДУ СА ЕВРОПСКИМ СИСТЕМОМ ПРЕНОСА БОДОВА – ECTS

Додјела кредита заснива се на тежини предмета у смислу оптерећења који студент мора уложити да постигне планиране исходе учења у формалном облику. Укупан број бодова додијељених квалификацији распоређен је на поједине предмете пропорционално њиховом учешћу у укупном оптерећењу потребном да се постигну планирани исходи учења.

Бодови су додијељени за укупно вријеме потребно да се постигну планирани исходи учења, а оно се састоји од:

- броја сати контакт наставе,

- времена потребног за припрему за наставу и израду наставних задатака (припрема и сређивање грађе с наставе, вјежби или с праксе, писање есеја, израда пројеката и семинарских радова, прикупљање и проучавање додатне грађе, практичан рад изван часова у наставном плану итд.),
- припрема испита и излазак на испит.

У Републици Српској принцип годишњег оптерећења студента од 60 ECTS бодова у оквиру 40- часовне радне седмице законска је одредба (члан 38) и подударна је са европским прописима у овој области. Полазећи од академских календара Универзитета у Бањој Луци (годишње оптерећење сведено на академску годину студија), може се узети да у току академске године студенти имају 45 радних седмица (по 15 у два семестра и 15 за припреме и испите) и оптерећење од 40 сати седмично. У том случају добије се укупно **1800 радних сати рада студента током једне академске године**. С обиром на то да једна школска година носи **60 бодова**, произлази да **један бод одговара приближно 30 радних сати**.

На тај начин може се поставити пропорција: $X : 60 \text{ бодова} = Y : 1800 \text{ сати}$

Пријем за 1 бод:

$Y = 1800 \text{ сати у школској години} \times 1 \text{ бод} / 60 \text{ бодова у години} = 30 \text{ радних сати}$.

Тако предмет који носи 5 ECTS бодова подразумијева 150 сати рада заједно са наставом. Претпоставимо да је фонд сати наставе на том предмету $2П + 2В = 4$ сата. То би на 15 седмица, колико траје настава у семестру, студенту одузело 60 сати. За самостални рад и спремање испита остало би му на располагању 90 сати или нешто преко двије седмице. Ту се убраја и вријеме које је студент провео у раду на том предмету у периоду трајања наставе. Ако просјечан студент може да савлада такав предмет за 90 сати рада (укључујући и учење у току наставе), онда је број бодова добро додијељен.

Табела 9.1. Примјер за рачунање ECTS бодова

2 сата наставе предавања	х 15 наставних седмица	= 30 сати рада	
2 сата наставе вјежби	х 15 наставних седмица	= 30 сати рада	
	<i>Укупно наставе у семестру</i>		<i>= 60 сати рада</i>
2 сата учења за предавања	х 15 наставних седмица	= 30 сати рада	
4 (или 2 х 2) сата припреме за вјежбе и учења	х 15 наставних седмица	= 60 сати рада	
	<i>Укупно вријеме савладавања градива</i>		<i>= 90 сати рада</i>
	<i>Укупно оптерећење</i>		<i>= 150 сати рада</i>

Примјер:

$X : 60 \text{ бодова} = Y : 1800 \text{ сати}$

$X : 60 \text{ бодова} = 150 \text{ сати} : 1800 \text{ сати}$

$X = 60 \cdot 150 / 1800 = 5 \text{ бодова}$

Током извођења наставе прилагођава се додијељени број ECTS бодова са стварним радним оптерећењем на предмету. То се проводи у саставу интерних процедура за обезбјеђење квалитета. Који год метод да се користи, мишљење студената и наставног особља узима се у обзир. Подаци о напредовању и пролазности, те резултати испита такође представљају важне показатеље. У случају великог неслагања између процијењеног и стварног радног оптерећења прилази се ревизији ECTS бодова, исхода учења или техника наставе и учења.

Предмети разврстани по бодовној вриједности приложени су у табели 9.1. у прилогу.

10. ПРЕДВИЂЕНИ БРОЈ САТИ ЗА ПОЈЕДИНЕ ПРЕДМЕТЕ

Студијски програм: Пословна информатика

Ниво студија: Први циклус студија (додипломски академски студиј)

Семестар		I (први)							
СП	Назив предмета	Статус	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова	Број ECTS	
a	Основи економије	О	4	2	0	0	6	8	
a	Економика предузећа	О	4	2	0	0	6	8	
a	Пословна информатика	О	3	2	0	0	5	6	
a	Математика за економисте	О	4	4	0	0	8	8	
Укупан број часова седмично			15	10	0	0	25		
Укупан број ECTS за семестар								30	
Семестар		II (други)							
СП	Назив предмета	Статус	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова	Број ECTS	
ПИ	Методологије развоја софтвера	О	3	2	0	0	5	7	
a	Финансијско рачуноводство	О	4	3	0	0	7	8	
a	Менаџмент	О	4	2	0	0	6	7	
ПИ	Основи статистичке анализе	О	4	3	0	0	7	8	
Укупан број часова седмично			15	10	0	0	25		
Укупан број ECTS за семестар								30	
Семестар		III (трећи)							
СП	Назив предмета	Статус	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова	Број ECTS	
a	Микроекономија	О	4	3	0	0	7	8	
ПИ	Основи програмирања	О	4	3	0	0	7	8	
a	Монетарне и јавне финансије	О	4	2	0	0	6	8	
ПИ	Изборни предмет 1: Страни језик за економисте I	И	3	2	0	0	5	6	
Укупан број часова седмично			15	10	0	0	25		
Укупан број ECTS за семестар								30	
Семестар		IV (четврти)							
СП	Назив предмета	Статус	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова	Број ECTS	
a	Макроекономија	О	4	3	0	0	7	8	
a	Међународни економски односи	О	4	2	0	0	6	7	
a	Финансијски менаџмент	О	4	2	0	0	6	8	
a	Финансијска математика	О	4	2	0	0	6	7	
Укупан број часова седмично			16	9	0	0	25		
Укупан број ECTS за семестар								30	

Семестар		V (пети)						
СП	Назив предмета	Статус	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова	Број ECTS
ПИ	Предузетништво и иновације	О	4	2	0	0	6	7
a	Маркетинг	О	3	2	0	0	5	6
ПИ.	Управљање пословним процесима	О	3	2	0	0	5	6
ПИ	Дигиталне технологије и дигитални пословни модели	О	3	2	0	0	5	6
ПИ	Изборни предмет 2: Пројектовање пословних информационих система; Информациони системи за подршку пословном планирању	И	2	2	0	0	5	5
Укупан број часова седмично			13	10	0	0	25	
Укупан број ECTS за семестар								30
Семестар		VI (шести)						
СП	Назив предмета	Статус	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова	Број ECTS
a	Менаџмент људских ресурса	О	3	2	0	0	5	8
ПИ.	Базе података	О	4	2	0	0	6	6
a	Економско математички модели и методе	О	3	2	0	0	5	8
ПИ	Изборни предмет 3: Управљачки информациони системи; Системи за управљање знањем	И	3	2	0	0	5	5
ПИ	Стручна пракса	О	0	0	0	4	4	3
Укупан број часова седмично			13	8	0	4	25	
Укупан број ECTS за семестар								30
Семестар		VII (седми)						
СП	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
ПИ	Електронско пословање	О	4	2	0	0	6	8
ПИ	Интегрисана пословна софтверска рјешења	О	3	2	0	0	5	6
ПИ	Изборни предмет 4: Стратегијски менаџмент; Организација пословних система	И	3	2	0	0	5	6
ПИ	Изборни предмет 5: Менаџмент пројеката; Пројектни менаџмент у информационим технологијама	И	3	2	0	0	5	7
31.	Стручна пракса	О	0	0	0	4	4	3
Укупан број часова седмично			13	8	0	4	25	

Укупан број ECTS за семестар								30
Семестар		VIII (осми)						
СП	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
ПИ	Системи пословне интелигенције	О	3	2	0	0	5	6
ПИ	Дигитална трансформација пословања	О	3	2	0	0	5	6
ПИ	Изборни предмет 6: Дигитални маркетинг; Истраживање и управљање маркетингом	И	3	2	0	0	5	5
ПИ	Изборни предмет 7: Системи управљања односима са купцима; Пословна аналитика	И	2	2	0	0	4	5
ПИ	Стручна пракса	О	0	0	0	4	4	3
ПИ	Припрема и одбрана завршног рада - дипломски	О	2	0	0	0	2	5
Укупан број часова седмично			13	8	0	4	25	
Укупан број ECTS за семестар								30

УСМЈЕРЕЊА:

а - Заједнички предмети у прве двије студијске године студијских програма *Економија и пословно управљање* и *Пословна информатика*

ПИ - Предмети студијског програма *Пословна информатика*

11. КРИТЕРИЈИ И УСЛОВИ ПРЕНОСА ECTS БОДОВА

Услови преноса ECTS бодова са једног студијског програма на други унутар Универзитета у Бањој Луци као и између Универзитета у Бањој Луци и других универзитета дефинисани су Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци, члан 39.

12. ДОКАЗ О ПОДУДАРНОСТИ

Студијски програм *Пословна информатика* нуди студентима актуелна научна, односно стручна сазнања из области теоријске и примјењене економије и менаџмента.

Студијски програм је по суштини усклађен са другим акредитованим програмима иностраних универзитета из оквира европског образовног простора. Студијски програми који највише одговарају предложеној структури предмета студијског програма реализују се на сљедећим институцијама:

1. Универзитет у Београду, Факултет организационих наука, студијски програм Информациони системи и технологије <http://www.fon.bg.ac.rs/studije/osnovne-akademske-studije/informacioni-sistemi-i-tehnologije/>
2. Универзитет у Новом Саду, Економски факултет Суботица, студијски програм Пословна информатика <http://posinf.ef.uns.ac.rs/>
3. Универзитет у Загребу, Економски факултет, студијски програм Пословна економија – усмјерење Пословна информатика <http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=11015>
4. Универзитет у Загребу, Факултет организације и информатике Вараждин, студијски програм Информациони и пословни системи <https://www.foi.unizg.hr/studiji/pds/ips>

5. Универзитет у Љубљани, Економски факултет, студијски програм Пословна информатика,
http://www.ef.uni-lj.si/podiplomsko/poslovna_informatika

13. ПРЕДУСЛОВИ ЗА УПИС ПОЈЕДИНИХ ПРЕДМЕТА

Подаци о предусловима за упис појединих предмета или групе предмета налазе се у анексу 7.2, тј. у силабусима за предмете.

14. НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Нема преклапања предмета између студијских програма. Један предмет који је на листи изборних предмета у оба студијска програма бираће се између осталих предмета анкетом. Критерији и начин избора изборних предмета детаљно је описан у седмом поглављу овог елабората: Листа обавезних и изборних предмета.

15. КРИТЕРИЈИ И НАЧИНИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетирања студената. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма. Поред тога, изводе се анализе пролазности и успјеха за сваки предмет и прати напредовање студената током студија. У току је израда стратегије квалитета која ће разрадити и друге видове евалуације као и процедуре за отклањање пропуста и подизање квалитета студијских програма. Економски факултет Универзитета у Бањој Луци усвојио је Самоевалуациони извјештај 2017. године, као и EFQM Self evaluation Report 2012. године, у склопу CUBRICK TEMPUS пројекта. Почетком календарске године, Наставно-научно вијеће усваја извјештај о раду у претходној и план за наредну годину. Да би се константно побољшавао систем квалитета, формирана је Комисија за квалитет Економског факултета Универзитета у Бањој Луци и Канцеларија за међународну сарадњу.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци периодично, у сарадњи с Канцеларијом за осигурање квалитета Универзитета у Бањој Луци и са Савезом студената Економског факултета, врши евалуацију наставног процеса и наставног особља, те спроводи разна анкетирања студената и запослених, укључујући анкете преко веб-странице Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.

Универзитет у Бањој Луци усвојио је низ докумената којима се иде у смијеру обезбјеђења и унапређења квалитета. То су:

- 1) Стратегија развоја Универзитета у Бањој Луци за период 2017-2025. године (http://unibl.org/uploads/files/strane/zakoni_i_interni_propisi/Strategija_UNIBL_2017-2025.pdf).
- 2) Правилник о садржају, изгледу и дигиталном репозиторијуму мастер/магистарских радова на Универзитету у Бањој Луци (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-digitalni-repozitorijum.pdf>).
- 3) Правилник о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-originalnost-radova.pdf>).
- 4) Правилник о анкетирању студената о квалитету наставног процеса (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-originalnost-radova.pdf>).

Обезбјеђење квалитета студијског програма проводи се у оквиру:

- 1) процеса анализе података атрактивности постојећих студијских програма;
- 2) процеса ревизије постојећих студијских програма;
- 3) процеса развоја нових студијских програма;
- 4) процеса увођења новог предмета;
- 5) процеса анализе успјешности завршавања студија;

- 6) процеса анализе података о запошљавању након завршетка студија;
- 7) процеса анкетирања свршених студената;
- 8) процеса анкетирања послодаваца стручних тијела и удружења.

Обезбјеђење и унапређење квалитета наставног процеса остварује се путем:

- дефинисања правила и критерија за оцјењивање студената;
- поступка по жалби студента на оцјену;
- анализе успјешности полагања испита;
- анализе података о броју уписаних студената у вишу годину студија;
- анализе података о броју студената и наставника;
- евалуације наставе и наставника коју врше студенти;
- самоевалуације наставника;
- дефинисања структуре колегија, исхода учења, оптерећења студената, садржаја и плана извођења по седмицама, метода образовања, обвеза студената и начина провјере стечених знања и вјештина – усклађеност с квалификацијским оквиром.

Обезбјеђење квалитета ресурса за подршку студентима проводи се:

- 1) поступком за континуирано побољшање и повећање ресурса за подршку студирању;
- 2) евалуацијом рада студентске службе;
- 3) набавком обавезне литературе из свих предмета из које се изводи настава;
- 4) претплатом на научне базе са cjеловитим текстом из подручја економије и студијских програма;
- 5) претплатом на референтне научне часописе.

Поступци анализе успјешности система квалитета проводи се:

- поступком израде самоевалуационих извјештаја;
- системом екстерне евалуације квалитета студијских програма и Економског факултета Универзитета у Бањој Луци као установе;
- интерним оцјењивањем обезбјеђења квалитета.

Обезбјеђење квалитета научноистраживачке дјелатности наставног особља проводи се путем:

- 1) усвајања стратегије научноистраживачког рада;
- 2) креирања позитивног окружења за истраживање и јачање научног профила институције;
- 3) сарадње са другим институцијама и привредом у сврху унапређења научноистраживачке и наставне дјелатности;
- 4) вредновања квалитета научноистраживачке дјелатности.

16. УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Према Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци (члан 47), услове преласка са једног студијског програма на други утврђује Сенат Универзитета на приједлог Вијећа факултета/академије.

Прецизнији услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних студија биће дефинисани Правилником о усаглашавању наставних планова и програма који ће усвојити Научно-наставно вијеће Економског факултета у Бањој Луци прије почетка академске 2018/2019. године.

17. ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА

Обавезе студената и динамика студирања су дефинисани Законом о високом образовању, Статутом и Правилима студирања Универзитета у Бањој Луци.

КЊИГА ПРЕДМЕТА

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

РБ.	Шифра*	Назив предмета	Семестар	ECTS
1.	O2018ИОЕК	<i>Основи економије</i>	I	8
2.	O2018ИЕПР	<i>Економика предузећа</i>	I	8
3.	O2018ИПИН	<i>Пословна информатика</i>	I	6
4.	O2018ИМЕК	<i>Математика за економисте</i>	I	8
5.	O2018ИМРС	<i>Методологије развоја софтвера</i>	II	7
6.	O2018ИФРА	<i>Финансијско рачуноводство</i>	II	8
7.	O2018ИМЕН	<i>Менаџмент</i>	II	7
8.	O2018ИОСА	<i>Основи статистичке анализе</i>	II	8
9.	O2018ИМИК	<i>Микроекономија</i>	III	8
10.	O2018ИОПР	<i>Основи програмирања</i>	III	8
11.	O2018ИМЈФ	<i>Монетарне и јавне финансије</i>	III	8
12.	O2018ИМАК	<i>Макроекономија</i>	IV	8
13.	O2018ИМЕО	<i>Међународни економски односи</i>	IV	7
14.	O2018ИФМЕ	<i>Финансијски менаџмент</i>	IV	8
15.	O2018ИФМА	<i>Финансијска математика</i>	IV	7
16.	ОПИ24ПИ	<i>Предузетништво и иновације</i>	V	7
17.	ОПИ24М	<i>Маркетинг</i>	V	6
18.	ОПИ24УПП	<i>Управљање пословним процесима</i>	V	6
19.	ОПИ24ДТ	<i>Дигиталне технологије и дигитална пословни модели</i>	V	6
20.	ОПИ24МЉР	<i>Менаџмент људских ресурса</i>	VI	8
21.	ОПИ24БП	<i>Базе података</i>	VI	6
22.	ОПИ24ЕМММ	<i>Економско-математички модели и методе</i>	VI	8
23.		<i>Стручна пракса</i>	VI	3
24.	ОПИ24ЕП	<i>Електронско пословање</i>	VII	8
25.	ОПИ24ИПСР	<i>Интегрисана пословна софтверска рјешења</i>	VII	6
26.		<i>Стручна пракса</i>	VII	3
27.	ОПИ24СПИ	<i>Системи пословне интелигенције</i>	VIII	6
	ОПИ24ДТП	<i>Дигитална трансформација пословања</i>	VIII	6
28.		<i>Стручна пракса</i>	VIII	3
29.		<i>Припрема и одбрана завршног рада - дипломски</i>	VIII	5

Назив предмета	Основи економије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О2018ИОЕК	О	I	4П+2В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета Основи економије је оспособљавање студената да разумију шта економија као наука изучава и пружи им основна знања о томе како привреда функционише.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумије како економисти користе моделе да опишу и анализирају привреду; Студент израчуна и објасни коефицијенте цјеновне еластичности понуде и тражње, као и доходне и унакрсне еластичности тражње.

Садржај предмета
Економски принципи и начин економског резонувања; Понуда и тражња I: како функционишу тржишта; Понуда и тражња II: тржиште и благостање; Економика јавног сектора; поншање предузећа и индустријска организација; Економија рада; Теорија избора потрошача; Макроекономски подаци (Бруто Домаћи Производ и инфлација); Реална економија на дуги рок; Новац и цијене на дуги рок; Макроекономија отворене привреде; Краткорочне економске флукуације.

Методе наставе и савладавање градива
Предавања и вјежбе усменим излагањем, кориштење практичних примјера и графичких интерпретација, тимски рад студената

Књиге и други наставни материјал
Манкју, Н. Г., и Тејлор, М. П. (2016). <i>Економија – 2. европско издање</i> . Београд: Економски факултет. Mankiw, N. G. (2021). <i>Principles of economics- 9th edition</i> , Boston: Cengage Learning, Inc.

Облици провјере знања и оцјењивања

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
-

Име и презиме наставника који је припремио податке	Доц. др Зоран Боровић
--	-----------------------

Назив предмета	Економика предузећа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О2018ИЕПР	О	I	4П+2В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета <i>Економика предузећа</i> је упознавање студената са појмом предузећа, основним пословним принципима и законитостима функционисања предузећа, те примјена техника оптимизације у управљању предузећем.

Исходи учења (стечена знања)
Студент дефинише основне концепте, законитости функционисања као и принципе пословања предузећа. Студент идентификује и упоређује различите тржишне структуре. Студент израчунава и графички представља функције производње, трошкова, прихода и профита предузећа те тумачи и критички просуђује понашање предузећа у различитим тржишним структурама. Студент анализира и вреднује ризик, инвестиције, продуктивност, економичност и рентабилност предузећа. Студент развија управљачке вјештине ради оптималног управљања предузећем.

Садржај предмета
Обухват економике предузећа. Теорија предузећа и теорија профита. Технике оптимизације. Теорија, оцјењивање и предвиђање тражње. Теорија и оцјењивање производње. Теорија и оцјењивање трошкова. Тржишна структура: савршена конкуренција и монопол. Тржишна структура: монополистичка конкуренција и олигопол. Обрасци одређивања цијена. Профит и максимизација профита. Процјена ризика. Инвестиције. Продуктивност. Економичност. Рентабилност.

Методe наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе, тимски рад студената и студије случаја.

Књиге и други наставни материјал
Салваторе, Д. (2022). <i>Економика за менаџере: начела и примјена у свјетској пракси</i> . Загреб: МАТЕ. ISBN: 978-953-246-414-6; Покрајчић, Д. (2024). <i>Економика предузећа: принципи и циљеви</i> . Београд: Економски факултет. ISBN: 978-86-403-1760-3; Пауновић, Б. (2024). <i>Економика предузећа: предузеће, окружење и улагања</i> . Београд: Економски факултет. ISBN: 978-86-403-1759-7; Тодоровић, З. (2012). <i>Економика предузећа</i> . Бања Лука: Економски факултет. ISBN: 978-99938-46-51-2; Baye, M. R., & Prince, J. (2022). <i>Managerial economics and business strategy</i> . McGraw-Hill. ISBN: 9781264373833; Salvatore, D. (2022). <i>Managerial economics in global economy</i> . Oxford University Press. ISBN: 978-0199397129.

Облици провере знања и оцјењивања					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
-

Име и презиме наставника који је припремио податке	др Матеа Златковић Радаковић, доцент
--	--------------------------------------

Назив предмета	Пословна информатика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O2018ИПИН	O	I	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ изучавања предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима пословне информатике. Студенти се упознају са пословном информатиком као теоријском и практичном дисциплином, као и са примјеном информационе технологије у пословању. Посебно се изучава проблематика појединих компонената информационих система, као и глобална рачунарска мрежа Интернет и аспекти примјене електронског пословања. Осим тога, циљ изучавања предмета је уједно да се упозори и на ризике које ствара примјена информационе технологије у пословању, те да се нагласи потреба за вођењем бриге о безбједности информационих система.

Исходи учења (стечена знања)
Студенти стичу општа знања о примјени информационе технологије у пословању, те се упознају са најсавременијим информационим технологијама која се користе у пословању, како са организационог, тако и са функционалног аспекта. Осим тога, предмет омогућава студентима да упознају савремене програмске алате, готова програмска рјешења и начине њихове примјене у рјешавању економских пословних проблема.

Садржај предмета
Информатика и савремени свијет. Информационе технологије као инфраструктура у пословању. Системи за пословно одлучивање. Експертни системи. Хардвер. Софтвер. Подаци, информације, знање. Организација података на рачунару. Начини организације информационог система. Рачунарске мреже и Интернет технологија. Интернет услуге. Интранет и екстранет. Електронско пословање. Примјене концепта електронског пословања. Ризици примјене информационе технологије у пословању. Злоупотреба информационе технологије и информатички ризици. Безбједност информационих система и заштита од злоупотребе информационе технологије. Проблеми безбједности у електронском пословању и информатички криминалитет. Вјештачка интелигенција. Етика и информациона технологија.

Методe наставe и савладавање градива
Предавања, семинарски радови, вјежбе на рачунарима, студентске презентације.

Књиге и други наставни материјал
Алексић Марић, В. (2008). <i>Пословна информатика</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. ISBN 978-99938-46-24-6. Laudon, К. С., & Laudon, Ј.Р. (2000). <i>Management Information Systems</i> . New Jersey: Prentice- Hall, Upper Saddle River. ISBN 0-13-015682-5

Облици провјере знања и оцјењивања
Практична провјера знања на рачунарима, колоквијуми и усмени дио испита.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Алексић Весна, редовни професор
---	------------------------------------

Назив предмета	Математика за економисте			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O2018ИМЕК	O	I	4П+4В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Упознавање студената са основним појмовима и анализом функција, основним појмовима линеарне алгебре, диференцијалног рачуна и интегралног рачуна са одговарајућим економским примјенама. Развијање код студената способности мишљења и логичког закључивања.

Исходи учења (стечена знања)
Студент самостално и ефикасно прати математички садржај свих стручних економских предмета, како првог тако и другог циклуса студија. Студент прецизношћу математичког изражавања јасно и прецизно формулише појаве и законитости у друштву, посебно у макроекономским и микроекономским моделима. Студент конкретно рјешава проблеме и задатке из математичких области обухваћених овим предметом.

Садржај предмета
Линеарна алгебра: системи једначина, матрице, детерминанте. Функције једне промјенљиве, изводи и примјена на испитивање економских функција. Функције више промјенљивих, проблеми оптимизације. Неодређени и одређени интегрални и њихова примјена у економији. Диференцијалне и диференцијалне једначине и њихова примјена.

Методе наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе, консултације, демонстратуре и израда семинарских радова.

Књиге и други наставни материјал
Скакић, Н., и Краварушић, Р., (2006). <i>Математика</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. Лучић, Б. (2006). <i>Математика</i> . Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства. Bradley, Т. (2013). <i>Essential mathematics for Economics and Business</i> . Fourth edition. Wiley.

Облици провјере знања и оцјењивања
Колоквијуми и усмено испитивање.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
-

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Мирјана Милијевић, доцент
--	------------------------------

Назив предмета	Методологије развоја софтвера			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O2018ИМРС	O	II	3П+2В	7
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета

Циљ предмета Методологије развоја софтвера је упознавање студената са процесом развоја софтвера и разумевање значаја и улоге методологија у процесу развоја софтвера. Циљеви изучавања предмета су и: анализа и упоређивање методологија у развоју софтвера и њихова практична примјена у различитим контекстима, упознавање са техникама и алатима за управљање пројектима у развоју софтвера те истраживање нових трендова и пракси у развоју софтвера.

Исходи учења (стечена знања)

Након успјешно положеног предмета, студент ће моћи да дефинише основне концепте, терминологију и принципе развоја софтвера; анализира и упоређује различите методологије развоја софтвера и оцјењује њихове предности и недостатке; примјени теоријска знања кроз практичном рад на пројектима; користи оадговарајуће технике и алате за управљање пројектима у развоју софтвера; успјешно ради у тиму: критички просуђује нове трендове и праксе у развоју софтвера те разумије начела етичке одговорности у развоју софтвера.

Садржај предмета

Софтвер као производ. Управљање пројектом развоја софтвера. Различите методологије развоја софтвера. Стандарди у области управљања процесима развоја софтвера и документације система. Традиционалне и агилне методологије развоја софтвера: водопад, скрам, канбан, екстремно програмирање итд. Пројектно планирање, реализација и оцјена квалитета софтвера. Нови трендови у развоју софтвера. Етика у развоју софтвера. Анализа студија случаја. Примјена различитих алат. Развој вјештина у тимском раду и презентовању софтверских производа.

Методје наставе и савладавање градива

Предавања, вјежбе, тимски рад студената и студије случаја.

Књиге и други наставни материјал

Тумбас, П., Матковић, и П., Бурковић, Ј. (2017). *Развој информационах система*. Суботица: Економски факултет. ISBN 978-86-7233-361-9 2.

Sutherland, J. (2015). *Scrum: The Art of Doing Twice the Work in Half the Time*. Random House Business Books.

Cohn, M. (2004). *User Stories Applied: For Agile Software Development*. Addison-Wesley Professional.

Облици провјере знања и оцјењивања

Практични пројекат, колоквијуми и усмено испитивање.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет

Студент је обавезан израдити и успјешно одбранити практичн и пројекат.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Љубиша Мићић, доцент
--	-------------------------

Назив предмета	Финансијско рачуноводство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O2018ИФРА	O	II	4П+3В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Савладавање основа финансијског рачуноводства, а посебно разумијевање: глобалне процедуре у књиговодству, књиговодствених инструмената, појма и суштине књиговодства и рачуноводства, разлике између финансијског и управљачког рачуноводства, система двојног књиговодства, обрачунског основа рачуноводства, врста рачуна, правила књижења, принципа уредног књиговодства, рачуноводствених начела, основних рачуноводствених категорија, правила вредновања елемената финансијских извјештаја, пописа, предзакључних и закључних књижења, израде пробног биланса и закључног листа, садржаја основних елемената финансијских извјештаја и др.

Исходи учења (стечена знања)
Током проучавања предвиђеног градива студенти стичу неопходна знања и вјештине за разумијевање глобалне процедуре у књиговодству и књиговодствених инструмената, разлике између књиговодства и рачуноводства, принципа разграничења између финансијског и управљачког рачуноводства, система двојног књиговодства и обрачунског основа рачуноводства, врста рачуна и правила књижења, принципа уредног књиговодства и основних рачуноводствених начела, правила вредновања, основних принципа пописа, закључних књижења и израде закључног листа као основе за припрему основних финансијских извјештаја, основних принципа на којима почива актуелна законска и професионална регулатива у предметној области у Републици Српској, итд.

Садржај предмета
Књиговодство и рачуноводство; предмет и циљ књиговодства; принципи уредног књиговодства и рачуноводствена начела; основе глобалне процедуре у књиговодству и књиговодствени инструменти, књиговодствени рачуни: појам, врсте и правила књижења на рачунима, пословне (економске) промјене; контни оквир и контни план; инвентар имовине; грешке у књиговодству; оснивање правног лица и прибављање почетног капитала; набавка сталне и текуће (обртне) имовине; обавезе: појам, класификација, настанак и измирење; расходи и трошкови по природним, принципи вредновања прихода; пословни, финансијски, остали и ревалоризациони приходи; методе балансирања финансијског резултата; предзакључна и закључна књижења; основни принципи припреме и презентације финансијских извјештаја у складу са МСФИ; основе анализе финансијских извјештаја.

Методе наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе, тимски рад студената и студије случаја.

Књиге и други наставни материјал
Шкарић Јовановић, К. (2006). <i>Финансијско рачуноводство</i> . Београд: Економски факултет; Gray, V. E., & Needles, Jr. (2006). <i>Финансијско рачуноводство – општи приступ</i> . Copyright: Houghton Mifflin Company. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске.

Облици провјере знања и оцјењивања
Семинарски рад, колоквијуми, писмено и усмено испитивање.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
-

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Јелена Пољашевић, редовни професор
---	---------------------------------------

Назив предмета	Менаџмент				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова	
O2018ИМЕН	O	II	4+2	7	
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета				
Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Нема					
Циљеви изучавања предмета					
Циљ предмета је упознавање студената с основним менаџерским знањима, функцијама, методама и начинима рада те њиховој примени у решавању проблема у пословању у савременим предузећима и комплексним условима; овладавање концептима за анализу менаџмента и обављању менаџерских послова на различитим организацијским нивоима и у различитим предузећима; учење основних форми за израду пословног плана; упознавање с менаџерским послом, темељним концептима, методама, вештинама и знањима потребним за успјешно функционирање и развој менаџмента у савременим условима.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успешно завршеног предмета студенти стичу основна знања о теорији, принципима и пракси менаџмента; овладавају основним функцијама менаџмента; упознају се са теоријом и праксом која се најчешће користе у контексту менаџмента; науче основну форму за израду пословног плана и овладају концептима за анализу менаџмента и обављање менаџерских послова на различитим организацијским нивоима и у различитим предузећима.					
Садржај предмета					
Дефинисање, значај и принципи менаџмента; појам, значај и улога менаџмента, развој менаџмента; активности, класификације менаџера, топ менаџери, појам и развој менаџмента као праксе; научни менаџмент, менаџмент малих, средњих и великих предузећа; менаџмент и културна средина, околина предузећа, етика и друштвена одговорност, планирање као функција менаџмента, стратегија и стратегијско планирање, организовање као функција менаџмента, делегирање, децентрализација, процес пројектовања организације, запошљавање или управљање људским ресурсима, интерно и екстерно регрутовање, утицање, са подфункцијама вођења, комуникације и мотивације, контролисање, израда пословног плана, институционални аспекти менаџмента, корпоративно управљање, нови концепти и приступи менаџменту.					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, семинарска настава, вежбе, писани радови и решавање пословних случајева.					
Књиге и други наставни материјал					
Лукић, З., и Бабић, М. (2009). <i>Менаџмент: теорије, функције, институционални аспекти и корпоративно управљање</i> . Бања Лука: Економски факултет. ISBN 978-86-81287-51-4 Boddy, D. (2002). <i>Management</i> . FT Prentice Hall. ISBN 0-273-65518-3					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Два колоквијума, семинарски рад/пословни план, тимски рад, похађање наставе и усмени испит .					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Студент је обавезан израдити и презентивати пословни план као групни или појединачни рад					
Име и презиме наставника који је припремио податке			Проф. др Зоран Лукић		

Назив предмета	Основи статистичке анализе			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
02018ИОСА	О	II	4П+3В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема услова	-				
Циљеви изучавања предмета					
Циљ предмета Основи статистичке анализе је упознавање студената са статистичким методима и моделима, као и са њиховом примјеном у теорији и пракси.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студент употребљава и примјењује статистичку методологију у различитим анализама и истраживачким процедурама. Студент самостално спроводи анализу и добија резултате, на основу којих изводи валидне закључке и адекватне одлуке.					
Садржај предмета					
Дескриптивна анализа. Вјероватноћа. Теоријски распореди. Узорковање и узорачке дистрибуције. Интервали повјерења. Тестирање статистичких хипотеза. Анализа варијансе. Хи квадрат тест. Непараметарски тестови. Проста линеарна регресиона и корелациона анализа. Вишеструка линеарна регресиона и корелациона анализа. Индексни бројеви. Анализа временских серија.					
Методје наставе и савладавање градива					
Предавања и вјежбе, уз семинарску наставу.					
Књиге и други наставни материјал					
Ловрић, М., Комић, Ј., и Стевић, С. (2017). <i>Статистичка анализа: методи и примјена</i> . Бања Лука: Народна и универзитетска библиотека Републике Српске. ISBN 978-99976-27-08-7. Комић, Ј. (2000). <i>Методи статистичке анализе кроз примјере: збирка задатака</i> . Бања Лука: Економски факултет. ISBN 9958-9479-1-9. Ман, П. (2016). <i>Увод у статистику</i> . Београд: Економски факултет. ISBN 978-86-403-0980-6. Berenson M. L., Levine D. M., Szabat K., & Stephan D.F. (2020). <i>Basic Business Statistics: Concepts and Applications. 14th edition</i> . New York: Pearson. ISBN-13: 9780137400119.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Два колоквијума, семинарски рад, похађање наставе, писмени и усмени испит.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
-					
Име и презиме наставника који је припремио податке			Др Јасмин Комић, ред. проф.		

Назив предмета	Микроекономија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О2018ИМИК	О	III	4+3	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Основи економије					
Циљеви изучавања предмета					
Циљеви изучавања предмета су да студент овлада основама економске логике, схвати улогу економске мотивације, економских циљева, конкуренције, слободе економског одлучивања, доношења одлука у условима неизвјесности, те овлада алатима микроекономске анализе.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студент успоставља властити логички систем економског одлучивања; спознаје законитости понашања економских субјеката; овладава методама микроекономске анализе; стиче способност идентификовања различитих типова понашања тржишних учесника; мјери ефикасност остваривања циљева и мјера економске политике и утицаја тржишних промјена на понашање тржишних учесника у различитим тржишним структурама.					
Садржај предмета					
Основне законитости и алати микроекономске анализе; Тржиште; Потрошачев и произвођачев вишак; Теорија понашања потрошача; Теорија производње; Минимизирање трошкова; Максимизирање профита; Понуда предузећа и гране; Тржишне структуре; Потпуна конкуренција; Монопол; Олигопол; Картел; Монополистичка конкуренција; Екстерналије; Асиметричне информације.					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, рад у семинару и вјежбе.					
Књиге и други наставни материјал					
Варијан, Х. (2021). <i>Микроекономија средњег нивоа: модеран приступ</i> . Београд: Економски факултет. ISBN 978-86-403-1700-9; Томаш, Р. (2016). <i>Микроекономска анализа: принципи и примјена</i> . Источно Ново Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства. ISBN 978-99955-1-264-4; Varian, H., & Melitz, M. (2024). <i>Intermediate Microeconomics: A Modern Approach</i> . New York: W.W Norton & Company. ISBN 978-1324034292.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Два колоквијума, семинарски рад, похађање наставе и усмени испит.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
По истом програму изучава се на водећим универзитетима у свијету.					
Име и презиме наставника који је припремио податке			Др Далибор Томаш, доцент		

Назив предмета	Основи програмирања			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	О	III	4П+3В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Упознавање са кључним концептима програмирања, развоја софтвера и софтверског инжењерства. Стицање теоријских знања и практичних вјештина у развоју софтвера коришћењем изабраног програмског језика.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумије концепте програмирања, софтверског инжењерства и развоја софтвера. Студент разумије принципе програмирања. Студент разумије основне алгоритамске структуре и структуре података. Студент анализира захтјеве корисника код развоја софтвера. Студент разумије архитектуру софтвера. Студент самостално и као члан тима развија софтвер коришћењем изабраног програмског језика. Студент примјењују основне принципе објектно-оријентисаног софтверског инжењерства у рјешавању практичних проблема. Студент учествује у тестирању софтвера. Студент разумије повезивање програмског језика са базом података. Студент самостално и као члан тима развија једноставније софтверске апликације са графичким корисничким интерфејсом. Студент учествује у одржавању развијеног софтвера.

Садржај предмета
Основе организације рачунара. Програмирање, основни појмови и дефиниције, концепти. Алгоритамске структуре. Типови података. Програмски језици. Лексика, синтакса и семантика. Програмирање употребом нижих и виших програмских језика. Софтверско инжењерство. Изворни и извршни код. Структурно програмирање. Објектно-оријентисано програмирање. Архитектура софтвера. Основе програмског језика Java. Класе, објекти, атрибути. Методе у програмском језику Java. Конвенција именовања. Коментари. Резервисане ријечи. Декларације промјенљивих. Наредбе додјеле. Животни вијек промјенљивих. Конверзија типова. Оператори и изрази. Контрола тока програма. Конструктори. Наслеђивање. Релације. Низови. Листе. Изузеци. Улазно-излазни токови у Јави. Рад са фајловима. Графички кориснички интерфејси. Повезивање са базама података. Одржавање софтвера.

Методe наставе и савладавање градива
Предавања, практичне вјежбе, семинарски радови, тимски рад студената.

Књиге и други наставни материјал
Tomić, B., Jovanović, J., Milikić, N., Ševarac, Z. & Đurić, D. (2022). <i>Principi programiranja</i> . Beograd: FON Beograd Djurić Z. (2019). <i>Programski jezik Java</i> . Banja Luka: ETF Banja Luka. Clark N. (2022). <i>Computer Programming for Beginners: Fundamentals of Programming Terms and Concepts 2nd ed.</i> Absolute Life Publishing. Wyoming - USA.

Облици провјере знања и оцјењивања
Практични пројекат, колоквијуми и усмено испитивање.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет	
Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Драгољуб Крнета, ванредни професор

Назив предмета	Монетарне и јавне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
02018ИМЈФ	О	III	4П+2В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета
Циљеви изучавања предмета Монетарне и јавне финансије је оспособљавање студената да разумеју шта су и како функционишу монетарна и фискална економија и пружи основна знања о томе како свака од ових политика различитим мјерама и инструментима дјелују на цјелокупну економију.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумеје начин креирања, мултипликовања и повлачења новца у економији; Студент идентификује узроке настанка инфлације као и мјере за њено сузбијање; Студент разумеје улогу и функцију централних банака; Студент разумеје улогу различитих облика пореза и значаја вођења адекватне пореске политике у земљи; Студент класификује јавне расходе и јавне приходе; Студент анализира буџет државе; Студент креира различите мјере и примијењује одговарајуће инструменте монетарне и фискалне политике у зависности од стања на тржишту; Студент анализира и прати кретање јавног дуга.

Садржај предмета
Основне монетарне теорије; Развој и функције новца; Класификација и узроци инфлације; Улога и функције централне банке и ЦБ БиХ; Монетарна политика; Трансмисиони механизам монетарне политике; Монетарни индикатори; Примарни новац; Макрокредитна мултипликација; Новчана маса; Инструменти монетарног регулисања; Појам јавног сектора; Фискална политика - инструменти, мјере и циљеви; Класификација јавних расхода; Јавна добра и јавне потребе; Јавни приходи - појам и врсте; Буџет и буџетска процедура; Јавни дуг; Фискална децентрализација; Фискална политика Босне и Херцеговине.

Методe наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе, дискусије и примјери из праксе, самостални радови студената и презентације.

Књиге и други наставни материјал
Душанић, Ј., и Шпирић, Н. (2009). <i>Монетарне и јавне финансије</i> . Бања Лука: Економски факултет. ISBN: 978-99938-46-29-1.
Топић-Павковић, Б. (2019). <i>Монетарне интеграције - монетарни и фискални оквир</i> . Бања Лука: Економски факултет. ISBN: 978-99938-46-85-7.
Топић-Павковић, Б. (2024). <i>Јавне финансије и одрживи развој</i> . Бања Лука: Економски факултет. ISBN: 978-99976-57-26-8.
De Grauwe, P. (2012). <i>Economics of Monetary Union</i> . 9 th Edition. Oxford University Press. ISBN-13: 978-0199605576

Облици провјере знања и оцјењивања
Два колоквијума, семинарски рад/елаборат/презентација, присуство настави и усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке	Проф. др Бранка Топић - Павковић
--	----------------------------------

Назив предмета	Макроекономија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O2018ИМАК	O	IV	4П+3В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Основе економије					
Циљеви изучавања предмета					
Изучавање основних економске законитости, начин функционисања економије као цјелине, основне економске политике и њихов утицај на остваривање основних макроекономских циљева.					
Исходи учења (стечена знања)					
По завршетку курса студент ће бити у могућности да: Објасни кључне макроекономске величине и односе као што су бруто домаћи производ (БДП), инфлација, незапосленост, и економски раст; Разумије теорију и факторе који утичу на економски раст; Разумије привредне циклусе и улогу фискалне и монетарне политике;					
Садржај предмета					
Макроекономски биланси. Основе привредног раста. Монетарна политика. Робно тржиште и IS крива. Тржиште новца и LM крива. Макроекономска равнотежа. Агрегатна тражња и агрегатна понуда. Привредни циклуси. Фискална политика. Економија понуде. Конструкција међународног монетарног система.					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања и вјежбе усменим излагањем, кориштење практичних примјера и графичких интерпретација, тимски рад студената					
Књиге и други наставни материјал					
Бурда, М., и Виплош, Ч. (2012). <i>Макроекономија, европски уџбеник – 5. издање</i> . Београд: Економски факултет					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Два колоквијума, семинарски рад, домаћи задаци и усмени испит.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке				Проф. др Стево Пуцар	

Назив предмета	Међународни економски односи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O2018ИМЕО	O	IV	4П+2В	7
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета је стицање основних знања из области међународне трговине и међународних финансија. Циљеви предмета су и упознавање студената са развојем међународних економских односа, те шансама и изазовима којима су земље, предузећа и појединци изложени у међународном пословању.

Исходи учења (стечена знања)
Након успјешно положеног предмета, студент ће моћи да дефинише факторе који условљавају специјализацију земаља; процјењује користи, трошкове и ризике којима се суочавају учесници у међународном пословању; разликује ефекте различитих облика спољнотрговинских ограничења; анализира факторе и ефекте међународне размјене роба, услуга, капитала и кретање радне снаге; анализира ефекте приступања регионалним интеграцијама; образлаже механизме и политике успостављања равнотеже платног биланса; објашњава функционисање девизних тржишта и инструменте на девизном тржишту; анализира детерминанте девизног курса; описује развој међународног монетарног система, дискутује предности и недостатке фиксних и флексибилних режима; анализира ефекте различитих облика међународног кретања капитала; објашњава и критички просуђује улогу Међународног монетарног фонда и Групе свјетске банке.

Садржај предмета
Теорије међународне трговине. Меркантилизам, закон компаративних и апсолутних предности. Привредни раст и развој и међународна размјена. Односи размјене. Спољнотрговинска политика. Царине и нецаринске баријере. Регионалне економске интеграције. Мултинационалне компаније и међународно кретање ресурса. Платни биланс. Девизна тржишта и девизни курсеви. Одређивање девизног курса. Механизам цјеновног прилагођавања при флексибилном и фиксном курсу. Механизам доходовног прилагођавања и синтеза свих аутоматских механизма. Макроекономија отворене привреде: политике прилагођавања. Флексибилни наспротив фиксним курсевима. Међународни монетарни систем. Међународни монетарни фонд. Група свјетске банке.

Методe наставe и савладавање градива
Предавања, вјежбе, тимски рад студената.

Књиге и други наставни материјал
Salvatore, D. (2018). <i>Međunarodna ekonomija</i> . Beograd: Ekonomski fakultet. ISBN 978-86-403-1545-6 Salvatore, D. (2018). <i>International Economics. 12th Edition</i> . Wiley. Krugman, P. R., Obstfeld, M., & Melitz, M.J. (2018). <i>International economics: Theory and policy. 11th Edition</i> . Pearson.

Облици провјере знања и оцјењивања
Практични пројекат, колоквијуми и усмено испитивање.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет	
Име и презиме наставника који је припремио податке	Проф. др Драган Глигорић и Проф. др Јелена Тривић

Назив предмета	Финансијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O2018ИФМЕ	O	IV	4П+2В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ изучавања предмета Финансијски менаџмент је усвајање економског начина размишљања и повезивање квантитативних вјештина и институционалног знања, као и развој компетенција за рјешавање практичних проблема и примјену напредних аналитичких способности у области финансија.

Исходи учења (стечена знања)
Студент има знање, разумијевање и вјештину примјене основних метода и техника финансијског менаџмента. Студент разумије и рангира проблеме у области финансија и примјењује квантитативне технике у анализи економских и финансијских података. Студент вреднује различите финансијске алтернативе и предвиђа могуће посљедице избора. Студент примјењује креативан приступ финансијама предузећа и посједује вјештину самосталног одлучивања, али и разумије значај тимског рада у области финансијског менаџмента.

Садржај предмета
Пословне функције предузећа и задаци пословних функција. Пореско окружење. Финансијска политика и правила финансирања. Тржиште новца и тржиште капитала. Берза и девизно тржиште. Самофинансирање, заједничка улагања, кредитирање и специфични облици финансирања. Доношење одлуке о финансирању. Анализа приносног, имовинског и финансијског положаја предузећа. Оцјена бонитета предузећа. Финансијско планирање, пословни и финансијски ризик. Временска димензија новца. Појам и квантификовање инвестиција и оцјена ликвидности пројекта. Анализа неизвјесности. Финансијско управљање. Управљање дивидендом.

Методe наставe и савладавање градива
Предавања, вјежбе, дискусије о примјерима из праксе, самостални писани радови студената.

Књиге и други наставни материјал
Микеревић, Д. (2018). <i>Финансијски менаџмент</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар. ISBN 978-99955-83-24-8. Тодоровић, М., и Иванишевић, М. (2021). <i>Пословне финансије</i> . Београд: Центар за издавачку дјелатност (ЦИД) Економског факултета у Београду. ISBN 978-86-403-1704-7. Brigham, E.F., & Ehrhardt, M. C. (2023). <i>Financial Management: Theory and Practice</i> . 17 th Edition. Cengage Learning. ISBN 13: 978-03-577-1448-5.

Облици провјере знања и оцјењивања
Два колоквијума, семинарски рад/расправе, похађање наставе и усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
-

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Жељана Јовичић, ванредни професор
--	--------------------------------------

Назив предмета	Финансијска математика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O2018ИФМА	O	IV	4П+2В	7
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета Финансијска математика је упознавање студената са концептом временске вриједности новца, математичком основом формирања основних финансијских производа и примјеном методе вредновања новчаних износа са различитим роковима доспијећа.

Исходи учења (стечена знања)
Студент дефинише основни концепт временске вриједности новца, одређује будуће и дисконтване вриједности новчаних износа (појединачних и сукцесивних) и може анализирати структуисане и неструктуисане финансијске податке са аспекта временске вриједности новца у програмском окружењу Р.

Садржај предмета
Верижни и процентни рачун; Израчунавање интереса; Финансијски производи засновани на простом обрачунању интереса; Увод у програмско окружење Р; Увод у сложени интерес; Израчунавање крајње и почетне вриједности капитала; Фактор додајних улога; Фактор актуелизације; Амортизација зајмова при декурзивном рачунању интереса; Амортизација зајма са једнаким и промјенљивим отплатама; Појам анuitета; Амортизација зајма са једнаким и промјенљивим анuitетима; Отплаћени дио дуга; Конверзија зајма; Курс и рентабилност зајма; Зајмови подијељени на обвезнице

Методe наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе, тимски рад студената и студије случаја.

Књиге и други наставни материјал
Лешевић, В., & Млинаревић, Н. (2021). <i>Привредна и финансијска математика</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. Fischetti, T. (2018). <i>Р анализа података</i> . Београд: Компјутер библиотека Perli, S. M. (2022). <i>Analyzing Financial and Economic Data with R</i> (2nd ed.). Marcelo S. Perlin.

Облици провјере знања и оцјењивања
Практични пројекат, колоквијуми и усмено испитивање.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
Студент је обавезан израдити и успјешно одбранити практичн рад.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Бојан Башкот, доцент
--	-------------------------

Назив предмета	Предузетништво и иновације			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ПИ	О	VI	4П+2В	7
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености	-				
Циљеви изучавања предмета					
Предмет омогућава студентима да схвате значај предузетништва и иновација у свим облицима организација и да разумију и примијене предузетништво као начин понашања и дјеловања.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студент стиче примјенљива аналитичка знања, вјештине и компетенције да самостално, и у интердисциплинарном тиму, анализира тржишне прилике, креира и иновира пословне моделе.					
Садржај предмета					
Предузетник, предузетни менаџер и предузетништво. Приступ и школе развоја теорије предузетништва. Специфичне врсте предузетништва. Креативни предузетнички процес. Иновативни пословни модели (канвас и лин стартап процес). Пословно предвиђање и планирање и дигитални мегатрендови будућности. Препознавање прилика за раст и развој стартапа– креативне технике доласка до пословних идеја. Модели и форме финансијске подршке предузетничким стартапима. Предузетнички екосистем. Институције предузетничке инфраструктуре. Менаџмент иновација: врсте и извори иновативности и комерцијализација иновација. Отворене иновације, предузетништво и одрживи развој (SDG). Меке иновације и креативна и културна индустрија.					
Методје наставе и савладавање градива					
Интерактивна предавања, практичне вјежбе, студије случаја, и ефикасне презентације (the elevator pitch).					
Књиге и други наставни материјал					
Основна литература: Петковић, С. (2021). <i>Предузетништво и иновације у дигиталној ери</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет и Удружење економиста Републике Српске SWOT. Asgary, N. H., Maccari, E. A., Hollnagel, H. C., & Bueno, R. L. P. (2024). <i>Entrepreneurship, Innovation, and Sustainable Growth: Theory, Policy, and Practice. 2nd Edition</i> . Routledge.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Практични пројекат, колоквијуми и усмено испитивање.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Студент је обавезан израдити и успјешно одбранити практичн рад.					
Име и презиме наставника који је припремио податке			Проф. др Саша Петковић, ред. проф.		

Назив предмета	Маркетинг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24М	О	V	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености	-				
Циљеви изучавања предмета					
Циљ изучавања предмета је савладање основних принципа маркетинга као научне дисциплине, концепције, система, те функција маркетинга, као и овладавање техника маркетиншког истраживања и спознаја значај наступа предузећа на тржишту. Циљ је и упознавање студената са обиљежјима и специфичностима употребе инструмената маркетиншког микса на тржишту (маркетиншког програма у разним областима).					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успјешног завршетка предмета студент ће бити у могућности да: опише појам маркетинга, те направи разлику између маркетиншког концепта, система и функција, са маркетиншког аспекта опише појмове тржишта и потрошача (купца, тражње), објасни факторе маркетиншког окружења, наведе и објасни поступке истраживања тржишта, разврста критеријуме и претпоставке за сегментацију тржишта, објасни основне елементе управљања маркетиншким програмом на тржишту, објасни елементе (инструменте) маркетиншког микса, дефинише примјену концепта маркетиншког микса у домену производње и услуга.					
Садржај предмета					
Појам и основне карактеристике маркетинга, концепт, систем и функције маркетинга, тржиште и потрошач (купац) у маркетингу, маркетиншко окружење, аспекти истраживања тржишта, сегментација тржишта, инструменти (елементи) маркетиншког микса, дефинисање маркетиншког програма (избор стратегије), управљање маркетиншким програмом, специфичности примјене маркетиншког концепта у домену производње и услуга.					
Методје наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, семинарска настава кроз израду и презентацију рада, групне презентације и дискусије.					
Књиге и други наставни материјал					
Мацура, П. (2009). <i>Маркетинг – основе</i> . Бања Лука: Економски факултет. Kotler, P. (2008). <i>Управљање маркетингом</i> . Загреб: Мате, (Београд Датастатус). Kotler, P. (2008). <i>Principi marketinga</i> . Zagreb: Mate.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Континуирана провјера знања кроз тестирање и презентације семинарских радова и усмени испит					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке			Др Перица Мацура, ред. проф		

Назив предмета	Управљање пословним процесима			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24УПП	О	V	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета
Разумијевање основних концепата и значаја управљања пословним процесима (енгл. Business Process Management) у савременим организацијама. Оспособљавање студената за анализу, дизајн и оптимизацију пословних процеса у различитим индустријским и услужним секторима. Упознавање са најбољим праксама, стандардима и алатима у области управљања пословним процесима.

Исходи учења (стечена знања)
Након успјешно положеног предмета, студент ће моћи да идентификује и дефинише процесе унутар организације и разумије њихов утицај на оперативне и стратешке циљеве; анализира и документује пословне процесе користећи савремене методологије и алате за моделирање, као што су BPMN2 (Business Process Model and Notation) и UML (Unified Modeling Language); критички процјењује ефикасност постојећих процеса и предлаже конкретне приједлоге за њихово побољшање или реинжењеринг; примјењује принципе и технике за управљање промјенама; користи софтверске алате за анализу и управљање пословним процесима, и анализу кључних перформанси успјеха процеса.

Садржај предмета
Увод у концепте и принципе управљања пословним процесима. Животни циклус процеса, укључујући идентификацију, откривање, анализу, дизајн, имплементацију, мониторинг и оптимизацију процеса. Различите методологије и алати за моделирање пословних процеса, као што су Business Process Model and Notation (BPMN2) и Unified Modeling Language (UML). Практични аспекти управљања промјенама у процесима. Ефикасна имплементација нове технологије и методе рада у постојеће пословне системе. Студије случаја из различитих индустрија. Рад на индивидуалном практичном примјеру кроз који студент идентификује процесе, анализира их, приказује, предлаже унапрјеђења те презентује. .

Методe наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе, студије случаја, самостални практични рад.

Књиге и други наставни материјал
Dumas, M., La Rosa, M., Mendling, J., & Reijers, H. A. (2018). <i>Fundamentals of Business Process Management</i> (2 nd ed.). Springer.
Vukšić B.V., Hernaus T., & Kovačić A. (2008) <i>Upravljanje poslovnim procesima</i> . Zagreb: Školska knjiga.
Seshan, P. (2010). <i>Process-Centric Architecture for Enterprise Software Systems</i> . CRC Press.

Облици провјере знања и оцјењивања

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
Студент је обавезан израдити и успјешно одбранили практични пројекат.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Љубиша Мићић, доцент

Назив предмета	Дигиталне технологије и дигитални пословни модели			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ДТ	О	V	3П+2В	7
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета Дигиталне технологије и дигитални пословни модели је упознавање студената са особеностима актуелне дигиталне ере и њеним непосредним утицајем на пословање савремених организација. Стицање теоријских и практичних знања о дигиталним технологијама и могућностима њихове примјене за унапређење, модификацију или потпуно преобликовање пословних модела организација.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумије контекст пословања савремених организација који је обиљежен интезивним развојем дигиталних технологија. Студент познаје основне карактеристике дигиталних технологија и њихову категоризацију. Студент критички промишља о могућностима примјене дигиталних технологија у пословању. Студент дефинише кључне елементе пословних модела и препознаје простор за њихово модификовање уз помоћ дигиталних технологија.

Садржај предмета
Четврта индустријска револуција, дигиталне технологије и дигитализација. Анализа и разумјевање дигиталног контекста пословања савремених организација. Главни покретачи дигиталне трансформације пословних модела. Дигитална зрелост организације и дигитална SWOT анализа. Дигитална пословна агилност. Дигитална визија и кључни елементи дигиталног пословног модела. Кључне фазе и активности у процесу трансформације пословних модела. Критични фактори успеха трансформације пословних модела. Мултимедијалне технологије и њихова примјена у пословању.

Методѐ наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе и студије случаја.

Књиге и други наставни материјал
Rodžer, D. (2019). <i>Vodič kroz digitalnu transformaciju</i> . Finesa d.o.o. Beograd. ISBN: 978-86-6303-045-9. Westerman, G., Bonnet, D., & McAfee, A. (2014). <i>Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation</i> . Harvard Business Review Press. ISBN: 978-1-62527-248-5. Manning, B., & Albanese, J. (2016). <i>Revive: How to Transform Traditional Businesses into Digital Leaders</i> . Pearson Education, Inc. ISBN:978-0-13-430643-8.

Облици провјере знања и оцјењивања
Колоквијуми, семинарски рад, похађање наставе, усмени испит.

Пohaђање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Богдан Убипариповић, доцент
--	--------------------------------

Назив предмета	Менаџмент људских ресурса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24МЉР	О	VI	3П+2В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености	-				
Циљеви изучавања предмета					
Циљ предмета Менаџмент људских ресурса је упознавање студената са основама менаџмента људских ресурса, које су неопходне за правилно разумијевање и усмјеравање запослених ка остварењу стратегијских циљева предузећа. Циљеви изучавања предмета подразумевају и упознавање студената са савременим концептом, циљевима и активностима менаџмента људских ресурса, савладавање управљачких метода и техника, које подстичу организациону успјешност и мотивацију појединаца, те развијање осјећаја за пословну етику.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студент познаје и објашњава основне активности менаџмента људских ресурса. Студент примјењује теоријска знања кроз задатке и студије случаја из области менаџмента људских ресурса. Студент развија вјештине тимског рада и поступања са људима у организацији. Студент дискутује и критички анализира различите управљачке методе и технике које имају за циљ привлачење, развој и мотивисање појединаца у организацији. Студент вреднује етичка начела пословања.					
Садржај предмета					
Менаџмент људских ресурса у савременом пословном окружењу; Менаџмент људских ресурса у организацији; Анализа и обликовање посла; Планирање људских ресурса; Регрутовање кандидата; Селекција кандидата; Обука запослених; Развој запослених; Управљање успјешношћу запослених; Награђивање запослених; Радни односи и колективно преговарање.					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, вјежбе, анализа студија случаја и различитих активности менаџмента људских ресурса у конкретним организацијама, самосталан рад студената на изради и презентовању семинарских радова.					
Књиге и други наставни материјал					
Золак Пољашевић, Б. (2021). <i>Менаџмент људских ресурса: Традиционални у сусрет савременом приступу</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци. ISBN 978-99938-46-94-9. Noe, R., Hollenbeck, J., Gerhart, B., & Wright, P. (2022). <i>Human Resource Management: Gaining a Competitive Advantage</i> . 13 th edition. New York: McGraw Hill. ISBN: 978-1264188895.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Колоквијуми, усмено испитивање, презентације семинарских радова.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Нема					
Име и презиме наставника који је припремио податке			др Бранка Золак Пољашевић, ванредни професор		

Назив предмета	Базе података			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	О	VI	4П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета је стицање темељних знања о базама података и системима за управљање базама података.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумеје захтјеве за подацима. Студент разумеје архитектуру и компоненте система за управљање базама података. Студент анализира захтјеве корисника код пројектовања база података. Студент разумеје нормализацију података. Студент идентификује ентитете и атрибуте модела података, примарне и стране кључеве. Студент графички илуструје модел података. Студент разумеје шеме базе података. Студент примјењује SQL упитни језик за приступ подацима. Студент дефинише начин приказа података из базе. Студент предлаже функционалности софтверске апликације повезане са базом података. Студент примјењује ускладиштене процедуре, функције и тригере. Студент образлаже сигуран приступ и заштиту базе података. Студент разумеје NoSql базе података.

Садржај предмета
Увод у базе података: основни појмови и дефиниције, системи за управљање базама података и модели података; основне карактеристике најпознатијих комерцијалних и <i>open source</i> система за управљање базама података. Модели података: развој модела, алати за израду модела; модел објекти-везе; релациони модел; концептуални, логички и физички модел. Релациона алгебра: операције релационе алгебре. Функционалне зависности, нормализација; I, II и III нормална форма. Пројектовање релационих база података: примарни и страни кључ, ограничења, операције; анализа захтјева корисника. Структурни упитни језик SQL: увод у SQL (Structured Query Language), типови података; наредбе за дефинисање објекта базе података; наредбе за манипулисање подацима (select, insert, update, delete), агрегатне функције, груписање, упити спајања (join); наредбе за контролне (управљачке) функције. Трансакције. Шема базе података. Индекси. Погледи (views). Окидачи (triggers). Функције. Ускладиштене (stored) процедуре. Конекције на базу података: ауторизација; развој апликација. Администрација база података. Објектне базе података. Активне базе података. XML као модел података. NoSql базе података.

Методe наставе и савладавање градива
Предавања, практичне вјежбе, семинарски радови, тимски рад студената.

Књиге и други наставни материјал
Крнета Д. (2023). <i>Базе података, друго измијењено и допуњено издање</i> . Бања Лука: My Book. ISBN 978-99976-48-05-1. Лазаревић, Б., Марјановић, З., Аничих, Н., & Бабарогић, С. (2010). <i>Базе података</i> . Београд: ФОН, Београд. Gillenson, M.L. (2024). <i>Fundamentals of Database Management Systems, 3rd Edition</i> . Wiley.

Облици провјере знања и оцјењивања
Практични пројекат, колоквијуми и усмено испитивање.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Драгољуб Крнета, ванредни професор
--	---------------------------------------

Назив предмета	Економско-математички модели и методе			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ЕМММ	О	VI	3П+2В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
-	-				
Циљеви изучавања предмета					
Циљ изучавања предмета Економско-математички модели и методе је стицање теоријског и практичног знања о примјени математичких алата и техника у економским анализама и одлучивању.					
Исходи учења (стечена знања)					
Са знањима стеченим на овом предмету студент ће бити у могућности да сагледа улогу и значај оптимизације за процес доношења одлука и користи које се њеном примјеном могу остварити.					
Садржај предмета					
Линеарно програмирање и нелинеарно програмирање. Теорија игара. Међусекторски модели. Мрежно програмирање. Софтвер QM for Windows.					
Методе наставе и савладавање градива					
Класични облик наставе и коришћење савремених софтверских алата.					
Књиге и други наставни материјал					
Рачић, Ж., и Ландика, М. (2021). <i>Операциона истраживања: моделирање пословних система</i> . Бања Лука: Паневропски универзитет Апеирон.					
Станић, С., и Рачић, Ж. (2019). <i>Економско-математички модели и методе</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бања Луци.					
Бацковић, М., и Поповић, З. (2012). <i>Математичко моделирање и оптимизација</i> . Београд: Универзитет у Београду, Економски факултет.					
Станић, С., & Рачић, Ж. (2005). <i>Математичка анализа економских проблема</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бања Луци.					
Станић, С., и Рачић, Ж. (2004). <i>Математичка економија</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бања Луци;					
Fletcher, R. (2000). <i>Practical Methods of Optimization</i> . Wiley-Interscience publication.					
Hillier, F. S., & Lieberman, G. J. (1995). <i>Introduction to Operations Research</i> . McGraw-Hill. New York.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке			Др Станко Станић, ред. проф.		

Назив предмета	Стручна пракса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	О	V	4	3
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености			
Нема условљености	-			
Циљеви изучавања предмета				
Оспособљавање студената за примјену теоријских знања и вјештина стечених током студија у реалном пословном окружењу. Развијање практичних вјештина у области економије, пословне економије и пословне информатике, укључујући различите аспекте знања стечених из стручних области студија. Усавршавање комуникацијских и тимских вјештина кроз рад на пројектима и интеракцији са колегама и клијентима.				
Исходи учења (стечена знања)				
Студенти ће успјешним завршетком стручне праксе моћи радити на реалним пословним задацима и знаће примјенити најбоље праксе у рјешавању проблема из домена економије, пословне економије и пословне информатике; посједоваће вјештине тимског рада, аналитичке вјештине, радне навике и друге стручне вјештине.				
Садржај предмета				
Стручна пракса обухвата рад у компанији или организацији гдје студенти имају прилику да учествују у различитим пројектима у области повезаним са економијом, пословном економијом и пословном информатиком. Програм праксе може укључивати различите аспекте повезане са пословном информатиком као што су анализа пословних захтјева, дизајн и развој софтверских рјешења, управљање пројектима у развоју софтвера, примјену алата и техника пословне интелигенције и сл. Студенти ће радити под менторством искусних стручњака и учествовати у свакодневним активностима организације, добијајући увид у пословну примјену информатичких знања.				
Методe наставе и савладавање градива				
Практичан рад: Студенти учествују у реалним пројектима у организацијама, примјењујући своја теоретска знања у пракси. Менторство: Искусни стручњаци из организације служе као ментори, пружајући сталну подршку и усмјерења. Рефлективни извјештаји: Студенти подносе периодичне извјештаје о својим активностима и напретку, као и завршни извјештај који рефлектује њихова искуства и стечена знања током стручне праксе.				
Књиге и други наставни материјал				
Службена правила Универзитета у Бањој Луци и Економског факултета о вођењу и организацији праксе.				
Облици провјере знања и оцјењивања				
Похађање наставе				
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)				
Посебна назнака за предмет				
Име и презиме наставника који је припремио податке		Др Љубиша Мићић, доцент		

Назив предмета	Електронско пословање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ЕП	О	VII	4П+2В	8
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета је упознавање студената са Интернет технологијом, као и савременим обликом пословања који је заснован на интензивној примјени информационе, а нарочито Интернет технологије - електронским пословањем. Посебно се изучава проблематика концепта управљања односима са купцима у условима електронског пословања. Уједно је циљ да се укаже и на дубинске промјене које се дешавају у сфери савремене економије под дејством Интернет технологије и електронског пословања, а које се манифестују феноменом привредне глобализације.

Исходи учења (стечена знања)
Систематизација и анализа појмова и концепта електронског пословања пружа студентима потребна знања за покретање, увођење и практиковање активности електронског пословања у пракси. Студент примјењује теоријска знања кроз практичан рад на конкретним примјерима. Студенти развијају потребне вјештине за израду самосталних динамичких Web сајтова ради покретања активности електронског пословања у пракси.

Садржај предмета
Настанак и развој Интернета. Стандардни Интернет сервиси. Електронско пословање (појам електронског пословања, међународна правна регулатива електронског пословања). Подручја примјене електронског пословања. Утицај информационе технологије на снаге конкурентске предности у електронском пословању. Информациона технологија и Портеров ланац вриједности. Пословна интелигенција. Управљање знањем и пословна интелигенција. Управљање односима са купцима. Складиште података и методе и алати за извођење знања из података. Облици злоупотребе информационе технологије у електронском пословању. Облици заштите од злоупотребе информационе технологије у електронском пословању.

Методе наставе и савладавање градива
Предавања, студије случајева, вјежбе на рачунару

Књиге и други наставни материјал
Алексић Марић, В. (2008). <i>Електронско пословање</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. ISBN 978-99938-46-25-3. Kalakota, R., & Robinson, M. (2002). <i>e-Poslovanje 2.0</i> . Zagreb: MATE, Biblioteka Gospodarska misao, prevod. ISBN 953-6070-81-2.

Облици провјере знања и оцјењивања
Практични пројекат, колоквијуми и усмено испитивање.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
Студент је обавезан израдити и успјешно одбрани практичн и пројекат.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Алексић Весна, редовни професор
--	------------------------------------

Назив предмета	Интегрисана пословна софтверска рјешења			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ИПСР	О	VII	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Нема условљености		-			
Циљеви изучавања предмета					
Упознавање са ERP системима, имплементација и прилагођавање. Начин избора и преглед специфичних проблема увођења истих, те методологија за имплементацију.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успјешно положеног предмета, студенти ће познавати методолошки приступ за имплементацију ERP система и добити знања о управљању истим.					
Садржај предмета					
Увод у ERP системе. Основни концепти ERP система. Кључне карактеристике и функционалности ERP система. Логичка архитектура ERP система. Функционалне области и модули ERP система. Планирање и одабир ERP система. Преглед Microsoft Dynamics. Имплементација ERP система. Локализација ERP система: прилагођавање локалним законима и регулативама. Прилагођавање ERP система интерним стандардима и пословним правилима. Конфигурација и персонализација. Интеграција ERP система. Коришћење и управљање ERP системом. ERP системи за мала и средња предузећа. Microsoft Dynamics 365 Business Central. Финансијски и пословни аспекти. Нове тенденције и технологије у развоју ERP система. Утицај вештачке интелигенције и машинског учења на ERP системе. Практичне радионице и студије случаја.					
Методје наставе и савладавање градива					
Предавања, семинарски радови и практичне вежбе.					
Књиге и други наставни материјал					
Demiliani, S., & Tacconi, D. (2024). <i>Mastering Microsoft Dynamics 365 Business Central - Second Edition: The complete guide for designing and integrating advanced Business Central solutions</i> . Packt Publishing. ISBN 978-1837630646.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке		Др Борис Тодоровић, доцент			

Назив предмета	Стручна пракса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	О	V	4	3
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености			
Нема условљености	-			
Циљеви изучавања предмета				
Оспособљавање студената за примјену теоријских знања и вјештина стечених током студија у реалном пословном окружењу. Развијање практичних вјештина у области економије, пословне економије и пословне информатике, укључујући различите аспекте знања стечених из стручних области студија. Усавршавање комуникацијских и тимских вјештина кроз рад на пројектима и интеракцији са колегама и клијентима.				
Исходи учења (стечена знања)				
Студенти ће успјешним завршетком стручне праксе моћи радити на реалним пословним задацима и знаће примјенити најбоље праксе у рјешавању проблема из домена економије, пословне економије и пословне информатике; посједоваће вјештине тимског рада, аналитичке вјештине, радне навике и друге стручне вјештине.				
Садржај предмета				
Стручна пракса обухвата рад у компанији или организацији гдје студенти имају прилику да учествују у различитим пројектима у области повезаним са економијом, пословном економијом и пословном информатиком. Програм праксе може укључивати различите аспекте повезане са пословном информатиком као што су анализа пословних захтјева, дизајн и развој софтверских рјешења, управљање пројектима у развоју софтвера, примјену алата и техника пословне интелигенције и сл. Студенти ће радити под менторством искусних стручњака и учествовати у свакодневним активностима организације, добијајући увид у пословну примјену информатичких знања.				
Методe наставе и савладавање градива				
Практичан рад: Студенти учествују у реалним пројектима у организацијама, примјењујући своја теоретска знања у пракси. Менторство: Искусни стручњаци из организације служе као ментори, пружајући сталну подршку и усмјерења. Рефлективни извјештаји: Студенти подносе периодичне извјештаје о својим активностима и напретку, као и завршни извјештај који рефлектује њихова искуства и стечена знања током стручне праксе.				
Књиге и други наставни материјал				
Службена правила Универзитета у Бањој Луци и Економског факултета о вођењу и организацији праксе.				
Облици провјере знања и оцјењивања				
Похађање наставе				
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)				
Посебна назнака за предмет				
Име и презиме наставника који је припремио податке			Др Љубиша Мићић, доцент	

Назив предмета	Системи пословне интелигенције			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24СПИ	О	VIII	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета је упознавање студената са концептом пословне аналитике и кључним елементима система пословне интелигенције. Предмет треба да представи студенту палету алата и техника за пословну интелигенцију. Студент треба да стекне практична знања и вјештине које му омогућавају да ефективно и ефикасно користи пословне податке са циљем доношења квалитетних пословних одлука.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумије појам, значај и категоризацију пословне аналитике. Судент промишља о важности доношења адекватних и правовремени пословних одлука базираних на анализи великих количина пословних података. Студент јасно дефинише кључне елементе система пословне интелигенције.

Садржај предмета
Појам и категоризација пословне аналитике. Системи за подршку одлучивању и пословна интелигенција. Модел процеса доношења пословних одлука. Основне компоненте система пословне интелигенције. Складиштење и аналитичко моделовање података. Алати за пословно извјештавање и визуализацију података. Напредна пословна аналитика. Системи управљања перформансама предузећа. Групни и колаборативни системи за подршку одлучивању. Интеграција и будућност система пословне интелигенције.

Методѐ наставѐ и савладавање градива
Предавања, вјежбе и студије случаја.

Књиге и други наставни материјал
Sharda, R., Turban, E., & Delen, D. (2014). <i>Business intelligence and analytics: systems for decision support (10th Edition)</i> . Pearson Education. ISBN 978-0-133-05090-5. Балабан, Н., & Ристић, Ж. (2006). <i>Пословна интелигенција</i> . ЕФ Суботица Сукновић, М., & Делибашић, В. (2010). <i>Пословна интелигенција и системи за подршку одлучивању</i> . Београд: ФОН. Београд.

Облици провјере знања и оцјењивања
Колоквијуми, семинарски рад, похађање наставѐ, усмени испит.

Похађање наставѐ	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Богдан Убипариповић, доцент
--	--------------------------------

Назив предмета	Дигитална трансформација пословања			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ДТП	О	VIII	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета је напредно разумијевање принципа и концепата дигиталне трансформације и управљања дигиталном организацијом; стицање вјештина потребних за напредно планирање и имплементацију дигиталних трансформационих пројеката у различитим пословним окружењима, као и оспособљавање студената за анализу и рјешавање проблема повезаних са дигиталном трансформацијом кроз примјену до сада стечене теорије и практичних алата.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумије сложене концепте и појмове дигиталне трансформације пословања. Студент идентификује и анализира факторе који утичу на успјешност дигиталне трансформације пословања. Студент је способан да управља дигиталним пројектима и води тимове у дигитално оријентисаном окружењу. Студент критички анализира утицај дигиталне трансформације на организациону културу, продуктивност и пословање.

Садржај предмета
Понављање основа о дигиталној трансформацији пословања. Компарација основних појмова: дигитализација, дигитализације и дигитална трансформација. Дигитална трансформација пословања у различитим дјелатностима. Модели и алати за пројекте дигиталне трансформације. Примјери дигиталних трансформација. Стратешко планирање и имплементација дигиталне трансформације пословања. Управљање промјенама у дигиталној ери. Будући трендови и изазови у дигиталној трансформацији. Студије случаја и самостални истраживачки рад студената.

Методe наставe и савладавање градива
Предавања и интерактивне радионице. Студије случаја и анализа примјера из праксе. Коришћење софтверских алата.

Књиге и други наставни материјал
Spremić, M.(2017). <i>Digitalna transformacija poslovanja</i> . Zagreb: Ekonomski fakultet. ISBN 978-953-346-034-5. Weill, P., & Woerner, S. L. (2018). <i>What's Your Digital Business Model?: Six Questions to Help You Build the Next-Generation Enterprise</i> . Harvard Business Review Press. Ross, J. W., Beath, C. M., & Mocker, M. (2019). <i>Designed for Digital: How to Architect Your Business for Success</i> . MIT Press.

Облици провјере знања и оцјењивања					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
Студент је обавезан израдити и успјешно одбрани практични пројекат.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Љубиша Мићић, доцент
--	-------------------------

Назив предмета	Стручна пракса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	О	VIII	4	3
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености			
Нема условљености	-			
Циљеви изучавања предмета				
Омогућавање студентима да стекну практично искуство и вјештине потребне за успјешну припрему и израду завршног дипломског рада. Развој аналитичких, истраживачких и писаних вјештина кроз рад на конкретном пројекту или теми која се односи на пословну информатику. Подстицање самосталности и иновативности у приступу решавању проблема, како би студенти могли да креирају оригинална и квалитетна академска истраживања.				
Исходи учења (стечена знања)				
Студенти ће успјешним завршетком стручне праксе развити вјештине анализе, интерпретације и представљања података, као и критичког мишљења и синтезе литературе, повезујући са стручном праксом. Студенти ће бити способни да ефикасно комуницирају своје идеје и резултате кроз писане и усмене извјештаје.				
Садржај предмета				
Студенти ће обављати праксу која је повезана са конкретном истраживачком темом или пројектом која је релевантан за њихову стручну област и интересовања у припреми дипломског рада. Овај облик стручне праксе обезбјеђује студентима могућност да развију и примјене своје вјештине и знања у реалном окружењу, припремајући их за успјешно завршавање свог дипломског рада. Постоји могућност да дипломски рад буде студија случаја предузећа/организације/установе у којој студент обавља праксу.				
Методe наставе и савладавање градива				
Практичан рад: Студенти учествују у реалним пројектима у организацијама, примјењујући своја теоретска знања у пракси. Менторство: Искусни стручњаци из организације служе као ментори, пружајући сталну подршку и усмјерења. Рефлективни извјештаји: Студенти подносе периодичне извјештаје о својим активностима и напретку, као и завршни извјештај који рефлектује њихова искуства и стечена знања током стручне праксе.				
Књиге и други наставни материјал				
Службена правила Универзитета у Бањој Луци и Економског факултета о вођењу и организацији праксе.				
Облици провјере знања и оцјењивања				
Похађање наставе				
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)				
Посебна назнака за предмет				
Име и презиме наставника који је припремио податке		др Љубиша Мићић, доцент		

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА

ПРВИ ЦИКЛУС СТУДИЈА

Назив предмета	Припрема и одбрана завршног рада - дипломски			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	0	VIII	2	5
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета
Подршка студентима да разумију процес припреме и одбране завршног рада на универзитетском нивоу. Развијање способности студената за самостално истраживање, писање и представљање завршних радова. Припреме студената за успјешан завршетак студија кроз анализу, синтезу и критичко мишљење.

Исходи учења (стечена знања)
Студент ће разумијети процес избора, планирања и разраде теме за завршни рад, формулисања проблема и циљева истраживања, као и избора одговарајућих метода за прикупљање и анализу података. Студент ће бити оспособљен за писање завршног рада у складу са стандардима и форматима Универзитета у Бањој Луци и за припрему и представљању завршног рада.

Садржај предмета
Увод у припрему завршног рада: избор теме, формулисање циљева, одређивање радних хипотеза. Методологија истраживања: избор и примјена метода прикупљања и анализе података. Писање завршног рада: структура, стил, референцирање и цитирање извора. Припрема за одбрану: подношење рада, припрема презентације и одбрана завршног рада.

Методе наставе и савладавање градива
Менторство. Самостално истраживање.

Књиге и други наставни материјал
Службена правила Универзитета у Бањој Луци и Економског факултета на ову тему.

Облици провјере знања и оцјењивања

Похађање наставе				Завршни испит	
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)					

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке	Доц. др Љубиша Мићић
---	----------------------

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

РБ.	Шифра*	Назив предмета	Семестар	ECTS
1.	ОПИ24ЕЈ	<i>Енглески језик за економисте I</i>	III	6
2.	ОПИ24ЊЈ	<i>Њемачки језик за економисте I</i>	III	6
3.	ОПИ24РЈ	<i>Руски језик за економисте I</i>	III	6
4.	ОПИ24ППИС	<i>Пројектовање пословних информационих система</i>	V	6
5.	ОПИ24ИСПП	<i>Информациони системи за подршку пословном планирању</i>	V	6
6.	ОПИ24УИС	<i>Управљачки информациони системи</i>	VI	5
7.	ОПИ24СУЗ	<i>Системи за управљање знањем</i>	VI	5
8.	ОПИ24СМ	<i>Стратегијски менаџмент</i>	VII	6
9.	И2018ИОПС	<i>Организација пословних система</i>	VII	6
10.	ОПИ24МП	<i>Менаџмент пројеката</i>	VII	7
11.	ОПИ24ПМИТ	<i>Пројектни менаџмент у информационим технологијама</i>	VII	7
12.	ОПИ24ДМ	<i>Дигитални маркетинг</i>	VIII	5
13.	ОПИ24ИУМ	<i>Истраживање и управљање маркетингом</i>	VIII	5
14.	ОПИ24СУОК	<i>Системи управљања односима са купцима</i>	VIII	5
15.	ОПИ24ПА	<i>Пословна аналитика</i>	VIII	5

Назив предмета	Енглески језик за економисте I			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ЕЈ	И	V	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета Енглески језик за економисте I је усвајање граматике енглеског језика и стручног рјечника из области пословне економије и информационих технологија, као и развијање вјештина говора, писања, слушања и читања.

Исходи учења (стечена знања)
Студент стиче основна знања из граматике енглеског језика и стручног рјечника из области пословне економије и информационих технологија. Студент примјењује знања и вјештине релевантне за студијски програм на енглеском језику и употријебљава их у одређеним ситуацијама које подразумевају усмену и писмену комуникацију. Студент развија вјештине индивидуалног и тимског рада кроз рад на презентацији

Садржај предмета
The working day, Present simple and present continuous; Corporate culture; Company history, Past simple; The Internet; Processes and procedures, The passive; Distribution and delivery, Modal verbs; Advertising and marketing; Making arrangements, Future tenses; Transport; Contrast words; Business accommodation, Comparatives and superlatives; Developing contacts, Present perfect and past simple; Cultural issues; Teamwork; Entertaining clients, Countable and uncountable nouns; Quantifiers; Describing statistics, Comparison; Company finances, Finance vocabulary; Investments, Stocks and shares vocabulary; Starting up, Relative clauses; Job applications, CV and application procedures; Recruitment, Conditionals; Staff development; Staff facts and figures, Reported speech.

Методе наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе, интерактивна настава и израда презентација.

Књиге и други наставни материјал
Brook-Hart, G. (2013). <i>Business Benchmark</i> . Pre-Inter. to Inter., Cambridge University Press; ISBN: 1107693993. Glendinning, E.H., & McEwan, J. (2012). <i>Oxford English for Information Technology</i> . OUP; ISBN-10: 0194573753. Murphy, R. (2004). <i>English Grammar in Use</i> . Cambridge University Press. ISBN-10: 9780521189064.

Облици провјере знања и оцјењивања
Практични пројекат, колоквијуми и усмено испитивање.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
Колоквијуми, усмено испитивање и презентације.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Милица Богдановић, наставник страног језика и вјештина
---	---

Назив предмета	Њемачки језик за економисте I			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ЊЈ	И	III	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета
Развијање комуникативних вјештина у свакодневним (и пословним) ситуацијама путем основних стратегија интегрисаних језичких вјештина: слушање, читање, говор и писање. Студенте треба подстаћи на активно учешће у наставном процесу, при чему се мора обезбиједити одговарајућа основа за похађање њемачког језика за економисте.

Исходи учења (стечена знања)
Након успјешно положене предметне цјелине од студента се очекује да буде оспособљен за писмено и усмено изражавање на њемачком језику при чему се посебна пажња поклања основној економско-пословној терминологији на њемачком језику. Студент ће моћи препознати и примијенити обрађене граматичке структуре, те аргументовано (писмено и усмено) презентовати различите теме са свакодневним и стручним садржајима.

Садржај предмета
Erstes Lernziel ist der Sprachgebrauch in einfachen Alltagssituationen. (Themengebiete: Die deutschsprachigen Länder; Büroausstattung; Studium und Alltag; Familie; Lebenslauf; kurze Beschreibungen der unmittelbaren äußeren Lebensumstände, wie z. B. Wohnen, Termine absagen/verschieben etc.) Als weitere Grundlage des Sprachlernprozesses dienen fachbezogene Themen und Texte. (Themengebiete: Geld und einkaufen; Was ist Geld: Vom Tauschmittel zur Bankomatkarte; Bewerbung: Vorstellung und Einstieg; Wirtschaftsführerschein: Geldarten, Inflation, Deflation, Geldfunktionen, Buch-oder Giralgeld; Merkmale und Symbole der Euro-Banknoten; die wichtigsten mathematischen Begriffe; Geldbeträge zählen; Verwendung des Lexems Geld). Für weitere Lernziele ist die Verwendung von authentischen Hörtexten und deutschen Kurzfilmen (u.a. Das Kleingeld) von großer Bedeutung. Die grammatischen Strukturen: Präsens; Präsens der (un)regelmäßigen Verben; trennbare Verben; Modalverben, Grund- und Ordnungszahlen; Perfekt; Gebrauch des Artikels (bestimmter Artikel/unbestimmter Artikel/Nullartikel) bei Länder-, Städte- und Flussnamen; Wechselpräpositionen; Vorgangspassiv („werden“-Passiv) etc.

Методе наставе и савладавање градива
Предавања се комбинују с комуникативним приступом и интерактивном наставом, уз примјену директне и еклектичке методе (комбинација стилова, теорија и идеја), при чему се код студената развија могућност да разним облицима рада (појединачно, групно или рад у пару) развијају своје способности вођења дијалога или дискусија о одређеним темама. Студентима се пружа могућност и усменог презентовања изабраних тема или садржаја, као и израда плаката, графика и статистика на задату тему. Аудиовизуелна метода (слушање текстова или дијалога, гледање награђених кратких филмова на њемачком језику) учење чини разноврснијим и интересантнијим.

Књиге и други наставни материјал
Becker, N., & Braunert, J. (2009). <i>Alltag, Beruf & Co. 1</i> . Ismaning: Hueber, V., Becker, N.; Braunert, J., & Einfeld, K. H. (2007). <i>Dialog Beruf 1. Deutsch als Fremdsprache für die Grundstufe</i> . Ismaning: Hueber Verlag; Њемачки кратки филмови; стручни часописи објављени online на интернет страницама.

Облици провјере знања и оцјењивања					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет	
Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Амира Жмирић, доцент

Назив предмета	Руски језик за економисте I			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24РЈ	И	III	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ учења језика је комуникација на језику који се изучава. Свакодневна комуникација (и пословна) у свим ситуацијама у оквиру четири основне језичке вјештине: слушање, говорење, читање и писање. Студенте треба оспособити за активно писмено и усмено изражавање на руском језику. Посебну пажњу треба посветити основној економској – пословној конверзацији на руском језику. Студенти ће бити оспособљени да знају водити разговоре на руском језику и да могу и у писаној форми изразити све своје потребе и захтјеве.

Исходи учења (стечена знања)
Након успјешно завршене предметне цјелине студент ће бити оспособљен за писмено и усмено изражавање на руском језику при чему се посебна пажња поклања основној економско-пословној терминологији на руском језику. Студент ће моћи препознати и примијенити обрађене граматичке структуре, те аргументовано (писмено и усмено) презентовати различите теме са свакодневним и стручним садржајем.

Садржај предмета
Самые крупные города в России Москва и Санкт-Петербург. Что такое экономика? Экономическая динамика развитие с нормативной временной скалой потребления. Новые формы хозяйственного обслуживания. Простое боспроизводство. Баланс что такое? Бухгалтерский учёт. Новый международный экономический порядок. Международная валютная система. Бизнес и русская классика. Командировка что такое? Банковская система России. Деньги: кредитны деньги. Юридические аспекты внешнеторговой деятельности. Разговор по телефону. Переговоры. Организация продажи товаров на международный аукционах. Лизинговые операции. Грамматика: Глагольные формы: причастия и деепричастия, причастный оборот. Межязыковые омонимы. Служебные слова в предложении. Склоняемые слова, повторение и функция тех слов в предложении. Главные члены предложения как и второстепенные члены предложения.

Методе наставе и савладавање градива
Комуникативним приступом учења језика код студента развија навике добре комуникације, слободу изражавања на руском језику, даје могућност студенту да зна да пита, да даје конкретне одговоре на постављена питања. Дакле, дијалог је у фокусу на сваком часу. Језик се усавршава читањем и писањем диктата и превођењем са српског на руски и са руског на српски језик. Писање пословног писма, честитања свих значајних датума, како личних тако и вјерских и државних.

Књиге и други наставни материјал
Алексић, Б. (2000). <i>Руски језик за економисте</i> . Београд: Економски факултет; Маројевић, Р. (2009). <i>Грамматика руског језика</i> . Београд: Завод за уџбенике.

Облици провјере знања и оцјењивања					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет	
Име и презиме наставника који је припремио податке	Мр Момир С. Лакић, наставник страног језика

Назив предмета	Пројектовање пословних информационих система			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ППИС	И	V	2П+2В	5
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености	-				
Циљеви изучавања предмета					
Циљ изучавања предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима пројектовања информационих система као и овладавање методологијом системске анализе и пројектовања информационих система како би се студенти оспособили за послове систем аналитичара и пројектаната информационих система.					
Исходи учења (стечена знања)					
Након успјешно одслушаног предмета студент посједује знање и способност да непосредно учествује у активностима пројектовања информационих система. Знања, компетенције и вјештине које студент стиче изучавањем проблематике пројектовања информационих система представља образовну основу за примјену у професионалној пракси.					
Садржај предмета					
Дефиниција и значај управљања пројектима. Основни концепти и процеси управљања пројектима. Улоге и одговорности у пројектима. Фазе пројектног животног циклуса. Типови организација и структура тимова. Утицај организационе културе на пројекте. Идентификација потреба и могућности. Развој пројектног чартера. Идентификација заинтересованих страна. Дефинисање обима и циљева пројекта. Развој WBS (Work Breakdown Structure). Планирање временских рокова и буџета. Идентификација и анализа ризика. Управљање тимом и комуникација. Контрола квалитета и управљање променама. Праћење напретка и извештавање. Метрике и алати за праћење напретка. Управљање ризицима и проблемима. Прилагођавање планова и корективне мере. Процедуре за затварање пројекта. Евалуација резултата и учења. Достављање финалних извештаја и документације. Дефинисање стандарда квалитета и технике за контролу квалитета. Континуирано побољшање и учење. Управљање људским ресурсима у пројектима. Управљање комуникацијама у пројектима. Управљање набавкама у пројектима. Практичне радионице и студије случаја.					
Методe наставе и савладавање градива					
Предавања, семинарски радови, вјежбе на рачунарима, студентске презентације.					
Књиге и други наставни материјал					
Schwalbe, K. (2018). <i>Information technology project management, 9th edition</i> . Boston, MA, ISBN 978-1337101356.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке				Др Борис Тодоровић, доцент	

Назив предмета	Информациони системи за подршку пословном планирању			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ИСПП	И	V	2П+2В	5
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета Информациони системи за подршку пословном планирању је упознавање студената са улогом и основним компонентама информационих система у процесу пословног планирања. Кроз теоријске и практичне примере, студенти ће научити како се информациони системи користе за прикупљање, анализу и интерпретацију података, што омогућава ефикасније планирање и доношење одлука у пословном окружењу.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумије важност информационих система у пословном планирању. Студент је способен да идентификације потребе за информацијама у пословном планирању. Студент примјењује софтверске алате за пословно планирање.

Садржај предмета
Увод у информационе системе за подршку пословном планирању. Кључни концепти и функције информационих система: Подаци, информације, знање. Кључни елементи информационе инфраструктуре за подршку пословном планирању. Врсте информационих система за подршку пословном планирању. Софтверски алати за пословно планирање. Имплементација информационих система за подршку планирању у пословном окружењу.

Методе наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе и студије случаја.

Књиге и други наставни материјал
Laudon, K. C., & Laudon, J. P. (2020). <i>Management information systems: Managing the digital firm</i> . Pearson Education. ISBN: 9780135191798. Turban, E., & Volonino, L. (2018). <i>Information technology for management: Advancing sustainable, profitable business growth</i> . John Wiley & Sons. ISBN: 978-1118453247.

Облици провере знања и оцјењивања
Колоквијуми, семинарски рад, похађање наставе, усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Богдан Убипариповић, доцент
--	--------------------------------

Назив предмета	Управљачки информациони системи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24УИС	И	VI	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима управљачких информационих система и информационих технологија који се користе за пословно одлучивање у менаџменту. Уз постепено упознавање студената са савременим алатима и методологијама развоја управљачких информационих система, циљ је да студенти буду оспособљени да користе информационе технологије за доношење пословних одлука.

Исходи учења (стечена знања)
Студенти стичу знања о информационим системима који се користе у пословању и менаџменту, те се упознају са прилазима, методама, техникама и средствима развоја управљачких информационих система. Осим тога, предмет омогућава студентима да упознају најзначајније методологије развоја управљачких информационих система, те да сагледају дomete и могућности које пружа информациона технологија у доношењу пословних одлука у менаџменту.

Садржај предмета
Теоријске основе за разумијевање информационих система у менаџменту. Интеракција организације, менаџмента и информационих система. Информациони системи у пословању и менаџменту. Интегрални информациони системи. Информациони системи пословних трансакција. Управљачки информациони системи – врсте и функције. Трансакциони информациони системи. Управљачки информациони системи. Информациони системи за подршку одлучивању. Експертни системи и интелигентни системи подршке пословном одлучивању. Управљачки информациони системи засновани на Web-у. Фазе и процеси развоја информационих система. Прилази, методе, технике и средства развоја информационих система. Интернет и промјене у приступу пословању. Електронско пословање, управљање знањем и пословна интелигенција. Етичка и социјална питања везана за управљачке информационе системе.

Методe наставе и савладавање градива
Предавања, семинарска настава, вјежбе на рачунарима.

Књиге и други наставни материјал
Алексић Марић, В. (2008). <i>Информациони системи у менаџменту</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. ISBN 978-99938-46-42-0 Laudon, К.С., & Laudon, J.Р. (2000). <i>Management Information Systems</i> . New Jersey: Prentice- Hall, Upper Saddle River. ISBN 0-13-015682-5

Облици провјере знања и оцјењивања
Практична провјера знања на рачунарима, колоквијуми и усмени дио испита.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Алексић Весна, редовни професор
--	------------------------------------

Назив предмета	Системи за управљање знањем			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24СУЗ	И	VI	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема	-

Циљеви изучавања предмета
Циљеви предмета Системи за управљање знањем су разумијевање основних концепата, примјена алата у различитим контекстима, анализирање студија случаја, евалуација система и стратегија, креирање планова имплементације, развијање критичког размишљања и истраживање нових технологија.

Исходи учења (стечена знања)
На предмету "Системи за управљање знањем", студент стиче знања о основним концептима и техникама, анализира студије случаја, евалуира постојеће системе и стратегије, примјењује алате у различитим контекстима, креира планове имплементације и развија вјештине критичког размишљања истражујући нове технологије.

Садржај предмета
Појам и значај управљања знањем. Историјски преглед развоја управљања знањем. Управљање знањем као пословна активност и стручна дисциплина. Експертни системи и вјештачка интелигенција. Основни системи за управљање знањем (KBMS). Колаборативни дигитални рад и управљање документима. Библиотеке и информационе науке. Категоризација приступа управљања знањем. Управљање информацијама и докуменатима. Категоризација информационих система за управљање знањем. Потребе за управљање знањем и правила. Готови софтверски пакети за управљање знањем. Коришћење софтверских алата за управљање знањем. Студије случаја и анализа примера из праксе

Методе наставе и савладавање градива
Предавања и интерактивне радионице. Студије случаја и анализа примјера из праксе. Гостујући предавачи из индустрије. Тимски пројекти и презентације. Коришћење софтверских алата.

Књиге и други наставни материјал
Massingham, P. (2019). <i>Knowledge Management: Theory in Practice</i> . Sage. Holsapple, C. W. (2004). <i>Handbook on Knowledge Management</i> . Springer, ISBN: 978-3-540-20019-2.

Облици провјере знања и оцјењивања					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
Студент је обавезан изградити и успјешно одбранити практични пројекат.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Борис Тодоровић, доцент
--	----------------------------

Назив предмета	Стратегијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24СМ	И	VII	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема	-				
Циљеви изучавања предмета					
да студентима пружи знање и вјештине за рјешавање проблема и доношења стратешких и пословних одлука у организацијама различитих типова и пословних окружења.					
Исходи учења (стечена знања)					
Разумијевање/знање: процеса стратешког управљања; природе активности формулисања, имплементације и евалуације стратегије; кључних појмова стратешког управљања, природу и улогу визије и мисије у стратешком менаџменту; свеукупног пословног окружења различитих типова пословних стратегија, те способност за примјену горе наведеног у пракси.					
Садржај предмета					
Анализира концепте, алате и принципе формулисања стратегије и анализе конкуренције, стратешке одлуке, фокусирајући се на информације, анализе, организационе процесе и вјештине и пословну процјену које менаџери требају да користе за позиционирају предузећа на глобалном тржишту.					
Методѐ наставѐ и савладавање градива					
Предавања и вјѐбѐ.					
Књигѐ и други наставни материјал					
Mašić, B. (2021). <i>Strategijski menadžment - Osnove, proces i koncepti</i> . Beograd: Data status, ISBN:978-86-7478-741-0. Johnson, G., & Whittington, R. (2019). <i>Exploring Strategy, Text and Cases, 12th Edition</i> . UK: Pearson, ISBN:1292282509, 9781292282503. Ateljević, J., & Kulović, Dž. (2015). <i>Razumijevanje Michael-a Porter-a: Doprinos strategijskom menadžmentu</i> . Sarajevo: Perfecta. ISBN 978-9926-403-00-3.					
Облици провјѐре знања и оцјѐњавања					
Похађање наставѐ	2 бодѐ	Колоквијум I	0-20 бодѐ	Завршни испит	0-50 бодѐ.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бодѐ.	Колоквијум II	0-20 бодѐ.		
Посѐбна назнака за предмет					
Студент је обавезан изградити и успјешно одбранити практични пројекат.					
Име и презимѐ наставника који је припремио податке			Проф. др Јово Атељевић		

Назив предмета	Организација пословних система			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И2018ИОПС	И	VII	3П+2В	6
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета Организација пословних система је упознавање студената са организацијом као науком. Циљеви изучавања предмета су и: разумијевање и усвајање теоријских и практичних знања из области организационог дизајна, организационог понашања и организационих промјена.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумије и дефинише основне појмове и концепте из организационе теорије. Студент анализира и тумачи организационо окружење и процјењују утицај окружења на организацију. Студент критички анализира и оцјењује дизајн организације и пројектује нови организациони модел који је у функцији циљева организације. Студент примјењује теоријска знања и спроводи организациону анализу на примјерима из пословне праксе, изводи закључке и развија потенцијални организациони одговор.

Садржај предмета
Дефинисање, улога и значај организације. Схватања организације. Обиљежја организације. Еволуција перспектива и теорија организације. Организација и окружење. Основни појмови организационог дизајна. Модел организационог дизајна. Елементи организационог дизајна. Организациона структура. Параметри организационе структуре. Фактори организационе структуре. Модел организационе структуре. Институционални облици организовања. Организовање великих пословних система. Организационо понашање. Мотивација. Организациона култура. Управљање организационим промјенама.

Методе наставе и савладавање градива
Предавања, вјежбе, групни и индивидуални рад студената.

Књиге и други наставни материјал
Јанићијевић, Н., Богићевић Миликић, Б., Петковић, М., и Алексић Мирић, А. (2022). <i>Организација</i> . Београд: ЦИДЕФ. ИСБН 978-86-403-1573-9.
Daft, R. L. (2020). <i>Organization Theory and Design</i> . Mason: South-Western Cengage Learning. ISBN 978-0357445143.
Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., Donnelly, J.H., & Konopaske, R. (2012). <i>Organizations: Behavior, Structure, Processes</i> . New York: McGraw-Hill Irwin. ISBN 978-0078112669
Jones, G.R. (2013). <i>Organization Theory, Design and Change</i> . Upper Saddle River: Prentice Hall. ISBN 978-0132729949.

Облици провјере знања и оцјењивања
Колоквијуми, семинарски рад, присуство настави и усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Драгана Дошеновић Милаковић, доцент

Назив предмета	Менаџмент пројеката			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24МП	И	VII	3П+2В	7
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености	-				
Циљеви изучавања предмета					
Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да разумеју основне технике припреме, анализе, оцјене и извршења пројекта, да доносе квалитетне инвестиционе одлуке, врше селекцију и рангирање пројекта и реализују пројекте у складу с дефинисаним ограничењима.					
Исходи учења (стечена знања)					
По завршетку програма студенти ће моћи да изврше тржишну и финансијску анализу пројекта, анализирају и пројектују пословање ноциоца пројекта, примјењују инвестиционе критеријуме и доносе инвестиционе одлуке. Након завршетка курса студенти ће бити у стању да израде студије изводљивости пројекта, да примјењују методе управљања пројектним ризицима и имплементирају пројектне активности.					
Садржај предмета					
Теоријски развоје науке о управљању пројектима. Појам, врсте и основне карактеристике пројекта. Методолошки концепт припреме, анализе и оцјене пројекта. Животни циклус пројекта. Тржишна, техничко технолошка и финансијска анализа пројекта. Инвестиционе методе оцјене профитабилности пројекта. Финансирање пројекта. Управљање пројектним ризицима.					
Методе наставе и савладавање градива					
Методологија рада са студентима заснива се на предавањима и вјежбама.					
Књиге и други наставни материјал					
Вученовић, С. (2017). <i>Управљање инвестиционим пројектима</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци Економски факултет Бања Лука. Kerzner, H. (2017). <i>Project management – a systems approach to planning, scheduling and controlling – 12. edition</i> . Hoboken, New Jersey: Wiley & Sons, Inc.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Колоквијуми и усмено испитивање					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке			Др Саша Вученовић, редовни професор		

Назив предмета	Пројектни менаџмент у информационам технологијама			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ПМИТ	И	VII	3П+2В	7
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености	-				
Циљеви изучавања предмета					
Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да савладају методологију управљања пројектима информационам технологија, примјењују основне технике и алате неопходне за завршетак пројекта у временским роковима, планираном буџету и дефинисаном квалитету.					
Исходи учења (стечена знања)					
По завршетку програма студенти ће бити у стању да примјењују модерне методологије управљања пројектима, објасне животни циклус пројекта и разумију процесне групе за управљање пројектима, изврше декомпозицију пројекта и израде структурне дијаграме (WBS, PBS, OBS), израде временски план пројекта, примјењују технике скраћивања времена, управљају трошковима, квалитетом, комуникацијом и ризицима на пројекту и користе софтверски алат за управљање пројектом.					
Садржај предмета					
Пројекти и пројектни менаџмент, Методологије управљања пројектима ИТ (Scrum, Lean, Екстремно програмирање), Анализа оправданости пројекта, Управљање пројектним циклусом, Процесне групе за управљање пројектима ИТ, Управљање интеграцијом пројекта, Управљање обимом пројекта (WBS, PBS, OBS дијаграми), Управљање временом на пројекту (Процјена трајања пројекта, Израда временског плана пројекта, Технике скраћивања трајања пројекта (Fast Tracking i Crashing), Управљање: трошковима, квалитетом, ризицима, набавкама, комуникацијом, људским ресурсима и заинтересованим странама. Софтверски алати.					
Методје наставе и савладавање градива					
Методологија рада са студентима се заснива на предавањима и вјежбама.					
Књиге и други наставни материјал					
Вученовић, С. (2023). <i>Управљање пројектима - анализа ефикасности</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци. Економски факултет. Project Management Institute. (2017). <i>A Guide to the Project Management Body of Knowledge</i> . Newtown Square.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Колоквијуми и усмено испитивање					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке			Др Саша Вученовић, редовни професор		

Назив предмета	Дигитални маркетинг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ДМ	И	VIII	3П+2В	5
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености	-				
Циљеви изучавања предмета					
Циљ овог курса је да се студенти упознају са Интернет маркетингом, користећи пословне моделе наступа на Интернету и да савладају технике израде Интернет маркетинг плана.					
Исходи учења (стечена знања)					
Студенти су оспособљени за пројектовање и имплементацију Интернет маркетинг плана.					
Садржај предмета					
Теоријска настава Основе маркетинга. Модели пословног наступа на Интернету. Интернет маркетинг план. Стратегије Интернет маркетинга. Технике и тактике. SEO технике. Друштвени медији. Друштвене мреже. Мобилни маркетинг. Управљање односима са клијентима. Пословна интелигенција у Интернет маркетингу. Трендови у Интернет маркетингу. Практична настава Технологије интернет маркетинга: форум, блог, рсс. Технологије интернет маркетинга: CMS, affiliate, SEO, Google сервиси. Интернет бизнис план. Интернет маркетинг план. Регистрација домена, бесплатни хостинг, плаћени хостинг. Веб дизајн, Елаборат о визуелном идентитету. Инсталација Wordpress CMS-а. Развој портала. SEO–примјер на Wordpress. CRM, интеграција са Wordpress-ом. Интеграција електронске продавнице са Wordpress-ом. Примјена Google и сервиса друштвених мрежа. Интернет рекламирање. Одбрана радова					
Методе наставе и савладавање градива					
Предавања, вежбе, лабораторијске вјежбе, образовање на даљину, студије случаја.					
Књиге и други наставни материјал					
Ивковић, М., и Раденковић, Б. (1998). <i>Интернет и савремено пословање</i> , монографија, едитори. Зрењанин: Технички факултет „Михајло Пупин“.					
Scott, D. M. (2007). <i>The New Rules of Marketing and PR</i> . John Wiley & Sons.					
Chaffey, D. (2006). <i>Internet Marketing: Strategy, Implementation and Practice</i> (3rd Edition). Prentice Hall. Strauss, J., & El-Ansary, A. Frost, R. (2006). <i>E-Marketing 4/E</i> . Prentice Hall.					
Облици провјере знања и оцјењивања					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет					
Име и презиме наставника који је припремио податке			др Перица Мацура, ред. проф.		

Назив предмета	Истраживање и управљање маркетингом			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ИУМ	И	VIII	3П+2В	5
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета

Циљ изучавања предмета овладавање основних принципа и технике истраживања тржишта - маркетинга, односно да схвате улогу и значај истраживања у процесу управљања маркетингом. Упознавање с обиљежјима и специфичностима података, њихових извора, поступака истраживања, анализе и писања. Управљање маркетингом се изучава из угла практичне примјене концепције маркетинга и њених стратегија у пословању предузећа и институција, уважавајући при томе актуелне информације настале из процеса истраживања маркетинга.

Исходи учења (стечена знања)

Након успјешног завршетка овог предмета студент ће моћи објаснити улогу и значај истраживања маркетинга у поступку одлучивања, образложи процес истраживања маркетинга (фазе), креира и управља пројектом истраживања маркетинга, образложи поступак управљања маркетингом кроз фазе анализе, планирања, имплементације и контроле и креира одговарајуће маркетиншке стратегије, укључујући управљање марком - брендом.

Садржај предмета

Истраживање маркетинга као информациона основа у маркетиншком одлучивању, процес истраживања и пројект истраживања тржишта (маркетинга), врсте истраживања, примарни и секундарни подаци и њихови извори, мјерење ставова (истраживање понашања потрошача), анкетни метод, дизајнирање упитника, узорак и узорковање, основе анализе података, тестирање хипотеза, резултати истраживања и састављање извјештаја, резултати истраживања у функцији управљања инструментима маркетиншког микса, организација активности истраживања маркетинга. Основни принципи управљања маркетингом, планирање маркетиншких активности, организација (имплементација) и контрола маркетиншких активности. Маркетиншке стратегије у животном циклусу производа, стратегије у инструментима маркетиншког микса, стратегије за различите конкурентске позиције на тржишту. Сегментација, диференцијација и позиционирање на тржишту. Креирање и управљање марком производа - брендом.

Методѐ наставѐ и савладавање градива

Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групне презентације и дискусије.

Књигѐ и други наставни материјал

Aaker, D., Kumar, V. & Day, G. (2008). *Маркетиншко истраживање*. Београд: Економски факултет
Kotler, P. (2010). *Upravljanje marketingom*. Zagreb: Mate.

Облици провјере знања и оцјењивања

Похађање наставѐ	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке | Др Перица Мацура, ред. професор

Назив предмета	Системи управљања односима са купцима			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24СУОК	И	VIII	2П+2В	5
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ изучавања предмета је да се пружи cjелокупан увид у концепт управљања односима са купцима (Customer Relationship Management, CRM), од усвајања CRM пословне стратегије, вођење рачуна о организационим и имплементацијским аспектима CRM-а, улоге софтверске подршке у имплементацији CRM приступа пословању до утицаја развоја информационе технологије, Интернета и CRM-а на трансформацију cjелокупне савремене привреде.

Исходи учења (стечена знања)
Студент стиче знања о феномену понашања потрошача у концепту електронског пословања, тржишној усмјерености електронског пословања, системима управљања односима са купцима, појавним облицима управљања маркетингом, као и о економичности и исплативости управљања односима са купцима. Осим тога, предмет омогућава студентима да упознају савремене програмске алате, готова програмска рјешења и најпознатија CRM софтверска рјешења (Siebel, SAP, Oracle, People Soft...), као и начине њихове примјене у управљању односима са купцима.

Садржај предмета
Елементи феномена понашања купаца и основни модели понашања купаца. Значај купаца у савременом пословању. Концепт електронског пословања и умрежавање свијета. Тржишна усмјереност електронског пословања. Развој маркетинга у смјеру cjелокупног приступа управљања односима са купцима. Развој концепта управљања односима са купцима. Обликовање CRM пословне стратегије. Процеси CRM-а: идентификација купаца, диференцијација купаца према потребама и њиховој вриједности за организацију, ефикасна и ефективна интеракција међусобних односа и кастомизација производа и услуга које се нуде купцима. Складиштење података. Складиште података као информатичко језгро CRM система. Управљање знањем и пословна интелигенција. Методе и алати за извођење знања из података. Брига о приватности купаца и електронском пословању. Могућности унапређења односа са купцима. Економичност и исплативост управљања односима са купцима. Обиљежја и стандарди Веб услуга. Веб услуге и управљање односима са купцима. Будућност управљања односима са купцима у окружењу Нове (дигиталне) економије.

Методe наставе и савладавање градива
Предавања, семинарска настава и практичне вежбе.

Књиге и други наставни материјал
Greenberg, P. (2004). <i>CRM at the Speed of Light: Essential Customer Strategies for the 21st Century</i> . 3 rd Edition, McGraw-Hill

Облици провере знања и оцјењивања
Практична провера знања на рачунарима, колоквијуми и усмени дио испита.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет
Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Алексић Весна, редовни професор
--	------------------------------------

Назив предмета	Пословна аналитика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ОПИ24ПА	И	VIII	3П+2В	7
Наставник	Према одлуци Научно-наставног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	-

Циљеви изучавања предмета
Циљ предмета Пословна аналитика је оспособљавање студената да могу учити пословни проблем који се може ријешити примјеном техника и метода напредне аналитике; да знају примјенити адекватан алгоритам за екстракцију скривених знања из пословних података; да самостално спроведу поступак рударења података и имплементирају креирани модел података у реалном окружењу.

Исходи учења (стечена знања)
Студент разумије природу и вриједност напредне пословне аналитике. Студент примењује адекватне методологије, технике и алгоритме током аналитичког моделовања. Студент има способност процјене квалитета „сирових“ података и њиховог приређивања за потребе анализе кроз поступке агрегације, узорковања, димензионалне редукције, и других видова њихове трансформације.

Садржај предмета
Разумевање природе, сврхе, смисла и вриједности напредне пословне аналитике. Разумјевање појмова Big data, Data science, машинско учење, вјештачка интелигенције итд. Предиктивно моделовање и процес доношења одлука. Примјери аналитичких апликација, пословних проблема које оне рјешавају и пословне вриједности коју доносе. Процес рударења података (CRISP Data mining process), методе и алгоритми. Критеријуми за избор одговарајућих метода и алгоритама за екстракцију знања из великих скупова података. Основни приступи екстракцији знања из великих колекција података у пословном окружењу. Практичан рад у одабраним алатима намјењеним аналитичком моделовању.

Методe наставe и савладавање градива
Предавања, вјежбе и студије случаја.

Књиге и други наставни материјал
Nagy, Z., (2019) <i>Osnove veštačke inteligencije i mašinskog učenja</i> . Beograd: Kompjuter biblioteka. ISBN: 978-86-7310-544-4 Provost, F., & Fawcett, T. (2013). <i>Data Science for Business: What You Need to Know about Data Mining and Data-Analytic Thinking, 1st Edition</i> , O'Reilly Media Inc., ISBN-13: 978-1449361327. Delen, D., Sharda R., and Turban, E.(2020). <i>Analytics, data science, & artificial intelligence: systems for decision support</i> . Pearson Education, Inc. ISBN: 9780135192016,0135192013.

Облици провјере знања и оцјењивања
Колоквијуми, семинарски рад, похађање наставе, усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквијум I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0-8 бод.	Колоквијум II	0-20 бод.		

Посебна назнака за предмет

Име и презиме наставника који је припремио податке	Др Богдан Убипариповић, доцент
--	--------------------------------